

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 37-38

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ἄριθ. 39. 1936*

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου 1932 Διατάγματος κωδικοποιηθέντος Νόμου 5438 «περὶ καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἀὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν

Ἄρθρον 1.

Ἡ κατὰ τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 5438 ἀρμοδιότης τῆς Ἱεραρχίας πρὸς ἐκλογὴν Ἀρχιερέων περιέρχεται ἐφεξῆς εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, ἥτις, πρὸς πλήρωσιν τῶν κενουμένων Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν, ἐκλέγει διὰ φανεράς ἠτιολογημένης ψηφοφορίας ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ Καταλόγῳ ἐκλογίμων, συντασσομένων ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας κατὰ πᾶσαν τακτικὴν ἢ ἑκτακτον συνέλευσιν, τρεῖς ὑποψηφίους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Βασιλεὺς προκρίνει τὸν ἕνα διὰ Β. Διατάγματος.

Μέχρι τῆς προσεχοῦς συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἰσχύουσιν ὅλοι οἱ μέχρι τοῦδε καταρτισθέντες κατάλογοι τῶν ἐκλογίμων ὡς πρὸς πάντας τοὺς ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένους.

Διὰ Β. Δ. ἐφ' ἀπαξ ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἱεροσχευμάτων καὶ Παιδείας εισηγήσει τῆς Ἱεράς Συνόδου θέλουσι καθορισθῆ τὰ τῆς διαδικασίας καθόλου διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλογίμων, ἔτι δὲ τὰ πρὸς ἐγγραφὴν αὐτῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη τῆς ἐκλογῆς λεπτομέρεια.

Ἄρθρον 2.

Ἐπανερχεται ἐν ἰσχύϊ ἢ δ' παράγραφος τοῦ 4ου ἄρθρου τοῦ νόμου 5187, καθ' ἣν ἡ Συνοδικὴ περίοδος ἀρχεται τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου ἐκάστου ἔτους, τῆς ἡδὴ τοιαύτης ληγούσης τὴν 30 Σεπτεμβρίου ἔ. ἔ.

Ἄρθρον 3.

Ἐπανερχονται ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1923 Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἀὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ βοηθῶν Ἐπισκόπων.

Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι δὲν δύνανται νὰ εἶναι καθ' ἑκασαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος πλείονες τῶν

* Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τευχὸς πρῶτον, ἀριθμ. φύλλου 378 τῆς 31 Αὐγούστου 1936.

ἑξ. ἰδρυομένων διὰ τοῦ παρόντος ἰσαριθμῶν οργανικῶν θέσεων.

Τούτων εἰς ἐδρεύει ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ, ἕτερος ἐν Πειραιεῖ ὡς Γενικὸς ἐν αὐτῷ Ἐπίτροπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀνὰ εἰς παρὰ τοῖς Μητροπολίταις Θεσσαλονίκης καὶ Ἰωαννίνων καὶ ἀνὰ εἰς εἰς τὰς ἑδρας τῶν Μητροπόλεων, ὧν οἱ Μητροπολίται ἀναλαμβάνουσι τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου ὁριζόμενα καθήκοντα.

Οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου κανονικῶς ἐκ τριῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως κληρικῶν, ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐκλογίμων.

Αἱ μηνιαῖαι ἀποδοχαὶ τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων ὁριζόμεναι ἴσαι πρὸς τὰ 2)3 τοῦ ἐπιδόματος τῶν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν.

Αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ Ἰωαννίνων καταβάλλονται αὐτῷ ἐκ τῶν ὑπὲρ τῶν οἰκείων Μητροπολιτικῶν Γραφείων πόρων.

Αἱ ἀποδοχαὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου προβλεπομένων βοηθῶν Ἐπισκόπων καταβάλλονται ὡσαύτως ὑπὸ τῶν οἰκείων Μητροπολιτικῶν Γραφείων, τοῦ ΟΔΕΠ, ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τῶν πόρων αὐτῶν, ὑποχρεουμένου εἰς συμπλήρωσιν τῆς διαφορᾶς τῆς μισθοδοσίας τῶν.

Οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι ὡς καὶ οἱ Τιτουλάριοι τοιοῦτοι δύνανται δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου νὰ κατατασσάσιν εἰς χηρευούσας μητροπόλεις δευτέρας τάξεως.

Ἄρθρον 4.

Διὰ Β. Δ., ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἱεροσχευμάτων καὶ Παιδείας μετὰ γνώμης τῆς Ἱεράς Συνόδου διορίζεται μόνιμος Πρόεδρος τῶν διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν ἐκκλησιαστικῶν οργανισμῶν ΟΔΕΠ καὶ ΤΑΚΕ εἰς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν, διατηρῶν καὶ πάντα ἃ ἔχει σήμερον δικαιώματα.

Εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ ὡς ἄνω μόνιμου Προέδρου τοποθετεῖται βοηθὸς Ἐπίσκοπος, παραμένον ὡς τοιοῦτος καὶ εἰς περιπτώσειν παραιτήσεως τοῦ Μητροπολίτου καὶ περιορισμοῦ αὐτοῦ εἰς μόνον τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τοῦ Ὄργανισμοῦ.

Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως τοῦ Μητροπολίτου ἀπὸ τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου τοῦ ΟΔΕΠ καὶ τοῦ ΤΑΚΕ ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοποθετεῖται ἐν τῇ Μητροπόλει τοῦ διαδεχθέντος τὸν παραιτούμενον διὰ Β. Δ. ἐκδιδομένου τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Ἱεροσχευμάτων καὶ Παιδείας.

Τὸ ἐπίδομα τοῦ μονίμου Προέδρου εἶναι ἴσον πρὸς τὸ τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων, τὰ δ' ἔξοδα παραστάσεως καὶ κινήσεως αὐτοῦ κανονίζονται ὑφ' ἐκάστου Συμβουλίου τῶν δύο Ὄργανισμῶν.

Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρμόζονται εἰς τὴν περιπτώσιν ἣθελε κληθῆ μονίμως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν.

Ἄρθρον 5.

Μητροπόλεις μὴ ἐπαρκοῦσαι εἰς τὴν καταβολὴν τῶν νομίμων ἀποδοχῶν τοῦ ὑπαλληλικοῦ καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, δύνανται, μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ καταργηθῶσι διὰ Β. Δ., ἐκτὸς ἐὰν αἱ κοινότητες τῆς περιφερείας ἤθελον ἀναλάβει, καθ' ἃ εἰδικώτερον διὰ Β. Διατάγματος θέλει καθορισθῆ, τὴν συμπλήρωσιν τῆς νομίμου δαπάνης.

Αἱ πρὸς συντήρησιν τῶν μητροπολιτικῶν γραφείων εἰσφοραὶ τῶν Ναῶν ὀρίζονται μέχρι 5 ο) ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων αὐτῶν, εἰσπράττονται δὲ ἐπὶ τῇ παραγγελίᾳ τοῦ δικαστικοῦ μέλους τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὰς περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων προσόδων ἰσχύουσας ἐκαστοτε διατάξεις.

Ἄρθρον 6.

Παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ δύνανται, τῇ προτάσει αὐτῆς, νὰ διορισθῶσιν ἐν εἰς ὑπογραμματεὺς καὶ εἰς γραφεὺς μὲ βαθμὸν ὁ μὲν πρῶτος εἰσηγητοῦ, ὁ δὲ δεύτερος γραμματέως β', κληρικοί, πτυχιούχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς αὐτῇ Σχολῆς, ὁ ἕτερος δὲ τῶν κλητῶν νὰ ἔχη τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν Ἀρχικλητήρος.

Πάντες οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προάγονται, προτάσει αὐτῆς κατὰ βαθμὸν καὶ μισθόν, κατὰ τὰς σχετικὰς περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων διατάξεις, μέχρι δύο βαθμῶν ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀρχικοῦ διορισμοῦ τῶν, τῶν ἐν τῷ καταστατικῷ Νόμῳ ὀριζομένων βαθμῶν αὐτῶν ἀνηκόντων εἰς τοῦτ' ὅτι πρῶτον ἀναλαμβάνοντας κατὰ διορισμὸν τὰς καθωρισμένας ἐν αὐτῷ θέσεις.

Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι, ὡς καὶ οἱ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, ἐπὶ τῇ αἰτήσιν αὐτῶν, δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸ περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων Ταμεῖον Πρόνοιας, φέροντες πρὸς αὐτὸ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἄρθρον 7.

Ἡ θέσις τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ταῖς Μητροπόλεσι ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ εἶναι συντάξιμος ἀφ' οὗ διορίσθησαν χρόνου, τῆς συντάξεως αὐτῶν καταβαλλομένης ὑπὸ τοῦ ΤΑΚΕ ἐπὶ τῇ καταβολῇ τῶν διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ΤΑΚΕ ὀριζομένων νομίμων κρατήσεων ἐκ τῶν ἀποδοχῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον 8.

Διὰ Β. Διατάγματος ἐφ' ἅπαξ ἐκδιδομένου μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλουσι καθορισθῆ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑπηρεσίαι τῶν Ἱεραρχῶν τῶν Ν. Χωρῶν, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ἄρθρον 9.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ νόμου 5438 προστίθεται ἡ ἀκόλουθος παράγραφος:

«Οἱ διατελέσαντες Μητροπολίται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ κανονικῶς ἀποχωρήσαντες τῶν ποιμαντορικῶν αὐτῶν καθηκόντων, κριθέντες δὲ ἤδη ὡς ἀνταλλάξιμοι καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπανέλθωσι μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος εἰς τὸ κλῆμα τῶν λαμβάνουσι παρὰ τοῦ Ο.Δ.Π. ἰσοβίως περιθάλψιν δραχμῶν πεντακισχιλίων μηνιαίως».

Ἄρθρον 10.

Διὰ τὴν ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἀπομάκρυνσιν τῶν διὰ νόσον ἢ γῆρας καθισταμένων ἀνικάνων ἀρχιερέων ἐφαρμόζονται αἱ διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἰσχύουσας διατάξεις, τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἀνωτάτης Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς οὔσης ὑποχρεωτικῆς διὰ τὴν διοικοῦσαν Ἐκκλησίαν.

Ἄρθρον 11.

Εἰς τὸ ἄρθρον 16 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5438 περὶ Καταστατικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προστίθεται ὡς 2 ἐδάφιον τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ 35 ἄρθρου τοῦ ἀπὸ 1923 Καταστατικοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 12.

Ἐπιτρέπεται, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας, ἢ διὰ Β. Διατάγματος κωδικοποιήσιν ὑπὸ τὸν αὐτὸν πρὸς τὸν τοῦ νόμου τούτου ἀριθμὸν τῶν διατάξεων αὐτοῦ καὶ τῶν διατηρουμένων ἐν ἰσχύϊ διατάξεων τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1923 Καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῶν γενομένων μέχρι τοῦδε τροποποιήσεων καὶ συμπληρώσεων καὶ διὰ μεταγενεστέρων νόμων.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Κερκύρα τῇ 31 Αὐγούστου 1936.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΜΕΤΑΞΑΣ

Τὰ Μέλη

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ, Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ, Θ. ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Α. ΚΟΡΪΖΗΣ, Α. ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ, Ε. ΜΑΓΙΑΚΟΣ, Κ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ, ΠΕΡ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ, Α. ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ, Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ, Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, Γ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Μ. ΠΑΣΣΑΡΗΣ.

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

Ἄρθ. 41. 1936*

Περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσασμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1.

Συνιστᾶται ἐν Ἀθήναις Ἐκκλησιαστικὸς Ὄργανισμός, ἀποτελῶν ἴδιον νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» λειτουργῶν ὑπὸ τὴν

* Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος Τεύχος πρῶτον, ἀριθμ. φύλλον 318 τῆς 31 Αὐγούστου 1936.

ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 2.

Σκοπὸς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶναι ἡ ὁργάνωσις καὶ συστηματοποίησις τῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ πρακτικώτερα διεργήνευσις τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ δὴ:

α') Ἡ ἐνίσχυσις τῆς θρησκευτικῆς πίστεως τοῦ λαοῦ·

β') Ἡ ἐξύψωσις τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος αὐτοῦ, ἐντὸς τῶν ἀπαραφθόρων παραδόσεων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας·

γ') Ἡ ἀναζωπύρωσις τοῦ συναισθήματος τῆς οἰκογενείας·

καὶ δ') Ἡ τόνωσις καὶ πρακτικὴ ἐκδήλωσις τοῦ πνεύματος τῆς κοινωνικῆς ἐνότητος καὶ ἀλληλεγγύης, ἔτι δὲ ἡ συναντίληψις καὶ καθοδήγησις τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ.

Ἄρθρον 3.

1. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία διοικεῖται ὑπὸ Συμβουλίου ἀποτελουμένου ἐκ τῶν κάτωθι μελῶν: α') τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὡς προέδρου, β') ἐνὸς Ἀρχιερέως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς μονίμου Ἀντιπροέδρου, διοριζομένου διὰ Β. Δ. μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γ') δύο ἐτέρων Ἀρχιερέων ἐκλεγόμενων κατ' ἕτος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ οἴκειου ἔτους καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, δ') ἐνὸς καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς διοριζομένου διὰ μίαν διετίαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ πρότασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ε') τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Θρησκευμάτων παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας, καὶ στ') ἐνὸς ἐτέρου μέλους ἀσχολουμένου μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Α. Δ., ἐκλεγομένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Τὸ Συμβούλιον συνεδριάζει καὶ ἀποφασίζει ἐγκύρως ἐπὶ παρουσίᾳ πέντε τοῦλάχιστον μελῶν, αἱ δὲ ἀποφάσεις λαμβάνονται διὰ ψήφων τοῦλάχιστον τρισάρων ἀσχέτως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων εἰς τὴν συνεδρίαν μελῶν.

Ἄρθρον 4.

1. Εἰς τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου παρέχεται ἀποζημίωσις κατὰ συνεδρίαν ἢ μετέχουσι, δραχμῶν 100 καὶ διὰ τέσσαρας τὸ πολὺ συνεδρίας κατὰ μῆνα. Εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον χορηγεῖται πάγιον μηνιαῖον ἐπίδομα ἴσον πρὸς τὸ συνοδικόν, μεθ' οὗ καὶ συντρέχει.

2. Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς. Οὐχ ἦττον ἢ ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου παράστασις δύναται νὰ διεξαχθῇ καὶ διὰ τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων δυνάμει ἐγγράφου παραγγελίας τοῦ Ἀντιπροέδρου ἀντὶ τῆς παρεχομένης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 94 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας πληρεξουσιότητος.

Ἄρθρον 5.

1. Τὸ Συμβούλιον ἔχει τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς περιουσίας καὶ τῶν πόρων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὰ εἰδικῶς ὁρισθησόμενα διὰ Β. Διαταγμάτων ἐκδιδομένων μετὰ γνώμην αὐτοῦ προτάσει

τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ.

2. Κανονισμοὶ συντασσόμενοι ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐγκρινόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ δημοσιευόμενοι ἐντολῇ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, θέλουν ρυθμίσει:

α') Τὰ τῶν ἐργασιῶν καὶ γενικῶς τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου.

β') Τὰ τῆς συνθέσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν διοριζομένου κατὰ τὴν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν καταλληλοτέρων προσώπων ὡς καὶ ἡ ἀρμοδιότης τῶν ὑπαλλήλων ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς.

γ') Τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα τῆς πραγματώσεως τῶν σκοπῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

δ') Τὰ τῆς ἰδρύσεως Παραρτημάτων καὶ Ἰδρυμάτων ἐν ταῖς ἑδραῖς τῶν Μητροπόλεων ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην λεπτομέρειαν σχέσιν ἔχουσαν πρὸς τὴν προσφορωτέραν ὁργάνωσιν τῆς διαφωτίσεως διὰ τοῦ λόγου ἢ τοῦ τύπου.

3. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀνωτέρω Διαταγμάτων καὶ Κανονισμῶν καὶ τὸ βραδύτερον ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, πᾶσα ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου σχετικὴ πρὸς τ' ἀνωτέρω θέματα εἶναι ἔγκυρος καὶ ἐκτελεῖται, ἐφ' ὅσον μετὰ τῆς πλειοψηφίας τῆς παρ. 3 τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου συντρέχει καὶ ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 6.

1. Πόροι τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἶναι:

α') Δραχμαὶ 25 ἑξ ἑκάστης ἀδείας γάμου καὶ διαζυγίου.

β') Τὸ προῖον ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καὶ ἄλλων ἐκδόσεων.

γ') τὸ 1)25 ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ἱ. Μονῶν.

δ') μία δραχμὴ κατὰ μῆνα ἐκ πάντων τῶν μισθοδοτουμένων παρὰ τῶν ἐνοριακῶν ταμείων (Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν), παρὰ τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν ὁργανισμῶν TAKE καὶ ΟΔΕΠ.

ε') ποσοστὸν ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων τῶν Ἱερῶν καθιδρυμάτων, δήμων καὶ κοινοτήτων, καθοριζόμενον δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

στ') εἰσφορὰ 100.000 ἐτησίως ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ.

ζ') κράτησις 1 ο)ο ἐπὶ παντὸς ἐκτελουμένου ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου τῶν Μονῶν καὶ τῶν Ναῶν.

η') πᾶν ἔσοδον ἐξ ἐκουσίων εἰσφορῶν, συνδρομῶν, περιφορᾶς δίσκων, ἐράνων, εἰδικῶν ἐρωτῶν ὡς καὶ τὰ ἐκ δωρεῶν, κληρονομιῶν καὶ κληροδοσιῶν προερχόμενα ποσά.

θ') πᾶς ἕτερος πόρος, ὃν ἤθελε δημιουργῆσαι τὸ Συμβούλιον.

2. Συνιστᾶται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος μονοπώλιον τῶν λειτουργικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐν γένει ἐκδόσεων βιβλίων ὑπὲρ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Διὰ Β. Διατάγματος, ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, θέλουν καθορισθῆ ὅ ὅροι τοῦ συνιστωμένου μονοπωλίου ὡς καὶ πᾶσα λεπτομέρεια σχετιζο-

μένη πρὸς τὸν τρόπον τῆς μέχρι τοῦδε διεξαγομένης ἐμπορίας τῶν ὡς ἄνω ἐκδόσεων.

Ἄρθρον 7.

1. Τὸ Συμβούλιον καταρτίζει καὶ ἐγκρίνει τὸν προϋπολογισμόν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐν τὸς τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ οικονομικοῦ ἔτους, ὅπερ ἄρχεται τὴν 1ην Ἀπριλίου καὶ ἐκτείνεται μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου ἐπιόντος ἔτους.

2. Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως ἐκάστης χρήσεως, ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ὑποβάλλεται ἐν τὸς τῆς δευτέρας τριμηναίας ἐκάστου ἔτους εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

3. Διὰ τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, συνιστᾶται τριμελής Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓνα Σύμβουλον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, 1 διευθυντὴν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ καὶ 1 ἀνώτερον ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ὀριζομένον ὑπὸ τοῦ οὐκείου Ὑπουργοῦ. Ἡ ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως Ἐκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλεται εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸν Ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, δημοσιεύεται δὲ εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 8.

1. Κατὰ Ἰανουάριον ὁ Ἀντιπρόεδρος ὑποβάλλει εἰς τὸ Συμβούλιον τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν δι' ὅλοκληρον τὸ ἔτος, τὸ δὲ πρόγραμμα τοῦτο, ἐγκρινομένον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ὑποβάλλεται εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

2. Κατ' Ἀπρίλιον ἐκάστου ἔτους, τὸ Συμβούλιον ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ περὶ τῶν λόγων, δι' οὗ τυχὸν τὸ ἐγκεκριμένον πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν δὲν ἐφημερόσθη εἰς τὸ ἀκέραιον.

Ἄρθρον 9.

1. Πρὸς πλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία θέλει ἰδρύσει:

α') Εἰδικὴν Σχολὴν πρὸς εὐρύτεραν πρακτικὴν μετεκπαίδευσιν τῶν πτυχιούχων τῆς Θεολογίας καὶ καταρτισμὸν Ἱεροκηρύκων, λειτουργῶν καὶ ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, κατηχητῶν καὶ ὀργανωτῶν τῆς φιλανθρωπίας· καὶ

β') Πρότυπα κατηχητικὰ σχολεῖα, ὀργανώσεις ἐξυπηρετικὰς τῆς φιλανθρωπίας καὶ γενικῶς τῶν σκοπῶν αὐτῆς.

2. Τὸ σῶμα τῶν ἤδη ὑπηρετούντων Ἱεροκηρύκων τίθεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ὁποίας καὶ διατίθεται κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας αὐτῆς.

3. Τὸ Συμβούλιον θέλει ἐπιμεληθῆ, ἅμα τῷ καταρτισμῷ του, τῆς ἐκδόσεως ἐν Ἀθήναις ἐπισήμου ἐκκλησιαστικῆς ἐφημερίδος, διαθέτουσα τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαζοῦντα ποσά. Τὰ τῆς συντάξεως, διευθύνσεως καὶ συνθέσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐφημερίδος θέλουσι ρυθμισθῆ δι' ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 10.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία εἶναι ἀπληλαγμένη πάσης φορολογίας δημοσίας καὶ δημοτικῆς.

Ἄρθρον 11.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Κερκύρῃ τῇ 31 Αὐγούστου 1936.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Το Μέλη

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ, Γ. ΛΟΓΟΖΕΤΗΣ, Θ. ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ, Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Α. ΚΟΡΙΖΗΣ, Α. ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ, Ε. ΜΑΓΙΑΚΟΣ, Κ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ, ΠΕΡ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ, Α. ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ, Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, Γ. ΛΑΙΒΙΖΑΤΟΣ, Ν. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ, Ι. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΗΟΥ, Μ. ΠΑΣΣΑΡΗΣ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μαρκ. 8, 34—39, 1.

Ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἔχει καθήκον νὰ ἀγαπᾷ ἑαυτόν, τοῦτο καὶ διὰ τοῦ φυσικοῦ νόμου καὶ διὰ τοῦ ἠθικοῦ γίνεται φανερόν. «Οὐδεὶς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσηεν» εἶπε πάνυ προσφυῶς ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος. Ὁ δὲ Κύριος, νομοθετῶν διὰ τοῦ χριστιανούς, ὡς νόμον θεμελιώδη τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης προὔπεθεσε τὴν πρὸς ἑαυτόν ἀγάπην, λέγων «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν». Ἄλλ' αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἀγάπη πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ὁ ὑγιὴς ἠθικὸς βίος καὶ ἡ σωτηρία ἡμῶν, δύναται νὰ συντελεσθῇ καὶ εἰς τὸν ὄλεθρον ἡμῶν σωματικῶς καὶ ψυχικῶς. Χριστιανός, ὁ ὁποῖος θὰ ἡγάπα πάρα πολὺ τὸν ἑαυτόν του, εἰς δοθεῖσάν τινα στιγμήν θὰ ἐκινδύνευε νὰ σώσῃ μᾶλλον τὸ σῶμά του παρὰ τὴν ψυχὴν του, νὰ κερδίσῃ μᾶλλον τὴν παρουσίαν πρόσκαιρον ζωὴν παρὰ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, νὰ θυσιάσῃ τὴν πίστιν καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ παρὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Ἐν ὄψει τοῦ ὑπόουλου τούτου, ἀλλὰ βεβαίον κινδύνου ὁ Σωτὴρ ἡμῶν θέτει ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν νόμον τῆς πρὸς ἑαυτόν ἀγάπης καὶ τὸν ἄλλον, τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας ὅπου καὶ ἐφ' οἷς δεῖ. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἔδωκεν ἑαυτόν εἰς ἡμᾶς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἀπαρνήσεως πᾶν τὸ ἐγκόσμιον καὶ πρόσκαιρον, καὶ ἐν τέλει θυσιάσεως καὶ αὐτὴν τὴν κατ' ἄνθρωπον ζωὴν, ἵνα ἐπιτελεσθῇ τὸ σωτήριον βούλευμα τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς του. Ἡ ἀνταπαρνήσις τοῦ «ἰδίου ἑαυτοῦ», ὅπου οὗτος ἀντετίθετο πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ θεοῦ θελήματος, ὑπῆρξε καὶ διὰ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἀρχαίους χριστιανούς θεμελιώδης γνώμων τῆς ζωῆς. Καὶ δὲν δύναται νὰ συμβαίῃ ἄλλως διὰ πάντα πιστὸν τοῦ Χριστοῦ μαθητὴν καὶ λάτριν. Ἄνευ ἀνταπαρνήσεως ἡ σωτηρία εἶναι ἀδύνατος.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ τῆς χριστιανικῆς περὶ ἀπαρνήσεως τοῦ ἰδίου ἐγῶ ἀπαιτήσεως ὀρθοῦται ὁ ἀτομικὸς ἐγωϊσμός. Ἡ μακρὰν τῆς χάριτος καὶ εἰς ἑαυτὴν ἐγκαταλελειμμένη ἀνθρωπίνῃ φύσει ἔχει μόνον ἀπαναναινέται θυσίας καὶ προσβολὰς τοῦ «ἐγῶ», ἀλλὰ καὶ ἀξιοὶ νὰ ὑποτάξῃ τὰ πάντα, ἴδια καὶ ξένα, ὑπὸ τὸ «ἐγῶ» τοῦτο. Ὁ ἄξων τῆς ζωῆς τοῦ ἔξω τῆς

χάριτος ἀνθρώπου εἶναι περιεστραμμένος πάντοτε ὡς περὶ κέντρον εἰς τὸ ἄτομον αὐτοῦ· ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ τὰ πάντα τίθενται εἰς τὴν περιφέρειαν. Αὕτη εἶναι δυστυχῶς ἡ θλιβερὰ *πραγματικότης*, τὴν ὁποίαν πάντες συναντῶμεν κατὰ βῆμα. Κατάστασις τοσοῦτο μᾶλλον ἐπικίνδυνος, ὅσον ὁ ἐγωϊσμός παρουσιάζεται εἰς τὸν πάσχοντα ἐγωπαθῆ ὑπὸ τὴν ἀπαταλήν ὄψιν τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης ἑαυτοῦ, ἐνῶ κατὰ βάθος τοιαύτη «ἀγάπη» εἶναι τὸ μεγαλύτερον μῖσος κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τῆς σαφοῦς καὶ ἀπεριφράστου διδασκαλίας αὐτοῦ περὶ τῆς ἀξίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ὑπερόχου θέσεως αὐτῆς ὑπὲρ τὰ ἐγκόσμια ἀγαθὰ δὲν ἠρκεσθῆ νὰ ἀποσπᾷ ἡμᾶς ἀπὸ τὴν προσήλωσιν εἰς αὐτὰ καὶ ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς τὸ «ἐγώ». Ἄλλ' ἵνα βαθύτερον ἐγχαράξῃ εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διετρέχομεν ἀπὸ τὴν προσκόλλησιν μας εἰς τὸ «ἐγώ» του ἑκάστος, μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους τῆς μελλούσης συντελείας τοῦ κόσμου καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως· καὶ δεικνύει ὅτι: *τὸ αἰώνιον μέλλον μας θὰ εἶναι ἐξηρημασμένον ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πάλης ἡμῶν κατὰ τοῦ ἐγωισμοῦ, ὡς αἰτίου*. Μόνον ἐὰν ἀναδειχθῇ τις νικητὴς κατὰ τοῦ «ἐγώ» του, «ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὁ Κύριος, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν Ἀγγέλων τῶν ἁγίων».

K.

Λουκ. 5,1—11.

Πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἄφινε νὰ φαίνεται ὅτι κυριαρχοῦσα ιδιότης ἐν τῇ ὄλῃ αὐτοῦ δημοσίᾳ ἐνεργεῖα ἦτο ἡ *διδασκαλία*. Εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε διὰ παραβολῶν, εἴτε θανατοουογῶν, εἴτε ἀπλῶς διδάσκων, ἦτο πάντοτε ὁ *διδάσκαλος* διὰ μέσου τῶν πραγμάτων, τῶν ἔργων καὶ τοῦ λόγου. *Οἱ μαθηταὶ* δὲν ἦσαν ἄλλοι παρὰ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατόπιν *ἐκλήθημεν* χριστιανοί. «Πορευθέντες», εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς Ἀποστόλους, «*μαθητεύσατε* πάντα τὰ ἔθνη», ὃ ἔστι «*καταστήσατε μαθητὰς μου*». Οὐχὶ ἅπαξ ἢ δις εὐρίσκομεν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τὸν τίτλον αὐτοῦ ὡς *διδασκάλου*· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ὁμιλῶν περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν μαθητῶν του εἶπεν «οὐκ ἔστι μαθητῆς ὑπὲρ τὸν *διδάσκαλον*», ἀπέδειξε δὲ ἐμπράκτως ὁποῖαν ἐκτίμησιν καὶ ἀναγκαιότητα ἔδιδεν εἰς τὸ διδακτικὸν στοιχεῖον ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ σωτηριώδους ἔργου του. Καὶ ἀκριβῶς, τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ διδάσκειν ἐμφαίνει τὸ γεγονός ὅτι ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην εὐκαιρίαν, μὴ ἀποβλέπων εἰς χρόνον καὶ τόπον ὠρισμένον μηδὲ εἰς ἀκροατήριον ὠρισμένον. *Ἡ διδασκαλία*, κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν, *εἶναι εἶδος πρώτης ἀνάγκης διὰ τὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον*. Καὶ βλέπομεν αὐτὸν νὰ διδάσκῃ ἀκούρατος καὶ πρόθυμος πάντοτε εἴτε ἐν τῷ ναῷ, εἴτε εἰς τὰς ὁδοὺς, εἴτε εἰς τὰ ὄρη, εἴτε ἀπὸ τῶν πλοίων. Ἀνεπάρεκα ἢ παράλειψις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, πρὸ πάντων παρ' ἐκεῖνοις οἱ ὁποῖοι καὶ εἶναι ἐντεταλμένοι, ἀποφαίνει αὐτοὺς ἐνόχους τῆς σοβαρωτάτης τῶν θείων ποινῶν. «Οὐαὶ μοι ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» διεκήρυ-

ξεν ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος.

Ἡ ἀλήθεια αὕτη εὐρίσκεται ἐν ἀκρᾷ ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἄλλην ὅτι ὁ λαὸς *ἐκτιμᾷ ἐξαιρετικῶς τὴν διδασκαλίαν*. Τί σημαίνει ὅτι οἱ ὄχλοι ἔτρεχον πάντοτε νὰ συναντήσουν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ὅτι ἅμα τῇ συγκεντρώσει τοῦ πλήθους πρώτιστον μέλημα τοῦ Σωτῆρος ἦτο ἡ διδασκαλία; Καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐδίψων λόγον Κυρίου; Ἡ δὲ εἶναι κλασσικὸν τὸ παράδειγμα τῆς ἀγάπης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκ μέρους τοῦ πλήθους ἢ προσήλωσις τόσου ὄχλου, πεντακισχίλιων «*χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων*», μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ λησμονοῦν καὶ αὐτὴν τὴν τροφήν τὴν ὑλικήν; Τοῦτο δὲν βεβαιοῦται μόνον ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ἡ σημερινὴ παρατήρησις πείθει, ὁποῖαν σημασίαν δίδει ὁ λαὸς εἰς τὴν διδασκαλίαν.

Ἄν πολλάκις ἡ *διδασκαλία* δὲν ἐπιφέρει ἀποτέλεσμα, τοῦτου κύριον αἷτιον εἶναι ὅτι ὁ «*διδάσκων τὸν Χριστὸν*» λησμονεῖ ὅτι ὀφείλει νὰ ἐμφορηθῆ ὑπὸ *ἀλιευτικῶν* αἰσθημάτων καὶ διαθέσεων, καὶ *ἀλιευτικῶς* νὰ ῥίπτῃ τὰ δίκτυα τοῦ λόγου. Καὶ ἀκόμη· κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σίμωνος Πέτρου, ὅστις, ἐνῶ «*διεσπρήγνυτο τὸ δίκτυον*» του, κατένευσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ «*τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς*», οἱ *διδάσκοντες τὸν Χριστὸν*, εἰς οἰονδήποτε *πλοῖον* καὶ ἂν ἀνήκωσιν, εἰς οἰονδήποτε Ἐκκλησίαν καὶ εἰς οἰονδήποτε βαθμόν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν ὅτι ὀφείλουσι νὰ συνεπιφορῶσιν ἀλλήλοις *ὑπὲρ Χριστοῦ*, καὶ ὄχι νὰ ἀδιαφορῶσιν, ἢ νὰ ἀντενεργῶσιν οἱ μὲν κατὰ τῶν δεξ. Ἐὰν ὁ Χριστὸς ἐκάλεσεν ὡς πρώτους κήρυκας τοῦ λόγου *ἀλιεῖς*, εὐὴλον ὅτι εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ ἔργον τῶν ἀλιέων πρέπει νὰ ἀναζητῶμεν τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν καὶ τῆς μεθόδου ἐνεργείας.

K.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ OSLO ΚΑΙ DASSEL ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Πρὸς τὴν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Μακαριώτατε,

Μετὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 620/Διεκπ. 939 τῆς 18 Φεβρ. 1936 ἔγγραφον τῆς Ἱ. Συνόδου, δι' οὗ μοι ἀνηγγέλλετο, ὅτι ἡ Ἱ. Σύνοδος εὐηρεστήθη νὰ με ἐκλέξῃ ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλάδος, ὅπως μετὰσχῶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Ὁσλώ 12ου Συνεδρίου τῶν κατηχητικῶν σχολείων τοῦ ὑπὸ τῆς Παγκοσμίου ἐνώσεως τῶν Σχολείων Κυριακῆς οργανωθέντος, ἀπεφασίσαντες ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ Π. Μπρατισαίου, ἐκλεγέντος ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς ἀναπληρωτοῦ μου, νὰ μεταβῶμεν ἀμφότεροι εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο καταβάλλοντες ἐξ ἰδίων τὰς διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ δευτέρου ἀντιπροσώπου ἐξ Ἑλλάδος ἀπαιτηθείσας δαπάνας. Περὶ τούτου συνεννοήθημεν ἐγκαίρως μετὰ τῆς ἐν Νέα Ὑόρκῃ γενικῆς γραμματείας τῆς Ἐνώσεως, ἢ ὁποῖα μετ' ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ ἐσημείωσε τὴν εἴδησιν, ὅτι καὶ δεύτερος

ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας θὰ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου, ἐκλαβοῦσα τὴν δι' ἰδίων ἐντεῦθεν δαπανῶν τοῦ δευτέρου τούτου ἀντιπροσώπου ὡς ἀπτοτέραν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐξ Ἑλλάδος ἐξεδηλοῦτο ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου τῶν κατηχητικῶν σχολείων.

Ὡς χρόνου διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ὠρισμένου ἤδη τῆς ἀπὸ 6—12 Ἰουλίου 1936 ἐβδομάδος ἀφικόμεθα ἐγὼ τε καὶ ὁ κ. Μπρατσιώτης εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Νορβηγίας Ὁσλο, ὅπου θὰ συνεκροτεῖτο τὸ συνέδριον, τὴν ἐσπέραν τῆς 5 Ἰουλίου. Ἐν τῷ σταθμῷ ἀνέμενον τοὺς ἀντιπροσώπους ὠρισμένοι ἐπιτροπαί, μία μὲν τοὺς ἐκ τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν προερχομένους, ἑτέρα δὲ τοὺς ἐκ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης καταφθάνοντας. Ἄνευ χροιοτριβῆς, μολονὶ πολλοὶ ἦσαν οἱ ἀφικόμενοι, καθωρισθῆ εἰς ἡμᾶς ὁ τόπος τῆς διαμονῆς, δηλωθέντος καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀντιπροσώπους, ὅτι εἴμεθα ξένοι τῆς ἐν Ὁσλω Νορβηγικῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἀνελάμβανε πάντα τὰ ἔξοδα τῆς διαμονῆς καὶ διατροφῆς ἡμῶν κατὰ τὴν ἐβδομάδα τοῦ συνεδρίου. Ἐπὶ πλέον μετὰ δύο ἡμέρας ἐδηλώθη ἡμῖν, ὅτι οἱ τροχόδρομοι τῆς πόλεως θὰ ἐδέχοντο τοὺς ἀντιπροσώπους διὰ τὰς ἐν τῇ πόλει διαφόρους καὶ κατὰ βούλησιν αὐτῶν μεταβάσεις δωρεάν. Οὕτω ἡ Νορβηγικὴ φιλοξενία ἐξεδηλώθη πρὸς πάντας τοὺς ἀντιπροσώπους, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, ἐὰν δὲν ἔφθασε, πάντως ὀλίγον τι ὑπελείφθη τῶν τριῶν χιλιάδων, κατὰ τρόπον ἐξόχως συγκινητικόν, ἀλλὰ καὶ ἐκτάκτως ἐπίσημον. Διότι καὶ αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ὁσλο μετέσχον ἐνεργῶς εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων, τῆς μὲν Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Νορβηγίας οὐ μόνον παρασιάντος εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τοῦ συνεδρίου καὶ ἀναλαβόντος τοῦτο ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προσκαλίσαντος τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἀντιπροσωπειῶν εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς ἐπίσημον ὑποδοχὴν, τῆς δὲ Κυβερνήσεως διὰ σοβαρᾶς χορηγίας ἐνισχυσάσης τὴν ἐν Ὁσλω Νορβηγικὴν ἐπιτροπὴν, τοῦ δὲ δήμου προσκαλίσαντος εἰς ἐπίσημον γεῦμα τοὺς κυριωτέρους τῶν ἀντιπροσώπων.

Ἄλλ' αἱ τοιαῦται ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι ἐκδηλώσεις τῶν ἐν Ὁσλω δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Νορβηγικὴν φιλοξενίαν, ἀλλ' ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὸ ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁ πεπολιτισμένος χριστ. κόσμος παρακολουθεῖ τὸ ἔργον τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς (Sunday's Schools) ἢ τῶν κατηχητικῶν σχολείων καὶ εἰς τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας, ἣτις ἐπιτυγχάνεται ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις. Οὐ μόνον ὁ ὀγκώδης ἀριθμὸς τῶν συμμετασχόντων τοῦ συνεδρίου ἀντιπροσώπων, ἀλλὰ καὶ αἱ λαβοῦσαι εἰς αὐτὸ μέρος διακεκριμέναι προσωπικότητες, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῷ συνεδρίῳ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν, λεχθέντα μαρτυροῦσι σαφῶς περὶ τούτου.

Πράγματι, τοῦ συνεδρίου μετέσχον εἴτε προεδρεύσαντες αὐτοῦ εἴτε ὀμιλήσαντες εἰς αὐτὸ ὁ πριμᾶτος τῆς Νορβηγίας ἐπίσκοπος Johan Lunde, ὁ πριμᾶτος

τῆς Σουηδίας ἀρχιεπίσκοπος τῆς Οὐψάλης Erling Eidem, ὁ αἰδεσιμώτατος Daniel καθηγητῆς τῆς χριστιαν. ἠθικῆς καὶ τῆς Ποιμαντικῆς ἐν τῷ Νέφ Κολλεγίῳ τοῦ Edinburgh καὶ κοσμητῶρ (moderator) τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῆς ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας, ὁ Dean τοῦ Manchester αἰδεσιμώτατος Garfield Williams, ὁ ἐπίσκοπος τῆς Tampere ἐν Φιλανδία Aleksī Lehtonen, ὁ αἰδ. καθηγητῆς τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας ἐν Πράγᾳ Frank Bednar, ὁ λόρδος καὶ ἡ λαίδη Kinnaird, ὁ Sir Harold Mackintosh Halifax, ὁ ἐκ Τόκιο ἐπίτιθες ἐλθὼν περιόφημος Ἰάπων ἱεραπόστολος Toyohiko Kagawa κ. ἄλ.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰ λεχθέντα κατὰ τὸ συνέδριον, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ἡ ἀποδομένη εἰς τὸ Κατηχ. σχολεῖον σποινδαιότης, περιορίζομαι ἐκ τῆς πρώτης συνεδρίας νὰ παραθέσω τὰ ἐπόμενα: Παρουσία τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Νορβηγίας πρῶτος ὁ ὕπουργός τῶν ἐκκλησιαστικῶν Nils Hjelmteit ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ τῆς ὅλης κυβερνήσεως, ἀφοῦ ἐχαίρετισε τοὺς συνέδρους, ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς διὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Παγκοσμίου εἰρήνης. Ὁ κόσμος, εἶπε, φαίνεται οἰονεὶ φρικῶν ἐξ ἀγωνίας· εἶνε χριστιανικὸν καθήκον μας νὰ ἐμποδίσωμεν καὶ νὰ προλάβωμεν τὸ νὰ ἐμπέσῃ καὶ πάλιν ὁ κόσμος εἰς τὰς φλόγας. Καὶ ἐξέφρασε τὴν πεποιθήσιν, ὅτι συνέδρια χριστιανικὰ τοιαῦτα, ὅποια τῆς παγκοσμίου ἐνώσεως τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς συντελοῦσι περισσότερον εἰς προάσπασιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης παρ' ὅσον πολλὰ συνέδρια ὑψηλῶν πολιτικῶν ἀξιωματούχων τῶν ἐθνῶν.

Μετὰ τοῦτον ὁ πριμᾶτος τῆς Νορβηγίας, ὁ καὶ προεδρεύσας κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν, ἀφοῦ ἠεὺχαρίστησε τὸν βασιλέα, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν τῆς Νορβηγίας διὰ τὴν θερμὴν ὑποστήριξιν, ἣν παρέσχον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ συνεδρίου, ἀναφερόμενος εἰς τὸ σύνθημα τοῦ συνεδρίου «Ὁ Χριστὸς ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου» ὑπενεθύμισε τὰς ταραχάδεις συνθήκας, αἵτινες κρατοῦσι καθ' ὅλον τὸν κόσμον, καὶ διεκήρυξεν, ὅτι μόνος ὁ Χριστὸς δύναται ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπότητος. «Ὁ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἀνακαινίσῃ τὰ πάντα καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ ἔθνη εἰς τὸ νὰ μεταβάλωσι τὰ ὄπλα αὐτῶν εἰς κλαδευτήρια». Καὶ ἐξηκολούθησεν εἰς θερμὸν τόνον: «ἀδελφοί, ἀληθῶς ὁ Χριστὸς εἶνε ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου καὶ ἀνευ αὐτοῦ οὐδεμία ὑπάρχει ἐλπίς. Διὰ τῶν παιδίων δὲ θὰ πραγματοποιηθῆ εἰς τὸ μέλλον ἡ ἐλπίς αὐτῆ. Ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου διαβαίνει διὰ μέσου τῶν παιδίων. Δὲν εἶνε ταῦτα ἐνταῦθα εἰς τὰς τραπέζας τοῦ συνεδρίου, ἀλλ' ὑποδέχονται τὸν Χριστόν». Καὶ ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἐπίσκοπον Lunde εἰς τὸ βῆμα Sir Harold Mackintosh of Halifax ἐτόνισεν, ὅτι «δὲν ὑπάρχει ἔργον τιμωτέρον καὶ ζωτικώτερον σήμερον ἀπὸ τοῦ νὰ κερδίξῃ τις τὰ παιδία καὶ τὴν νεολαίαν τοῦ κόσμου εἰς τὸν χριστιανικὸν τρόπον τοῦ ζῆν. Δὲν εἶνε δὲ μόνον ζωτικὸν καὶ σπουδαῖον, ἀλλὰ καὶ ἐξόχως ἐπείγον διότι ἡ παρερχομένη γενεὰ ἀπέρχεται πεπλανημένη ἐν τῇ περι ἀξιών ἀντιλήψει της. Εἶχε στηριξῆ ὅλοιον ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐλ-

πίδα της εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν πρόοδον, μόνον καὶ μόνον διὰ τὰ εἶδη ὅτι ἄνευ πνευματικῆς βάσεως πάντα ταῦτα δὲν εἶνε πρόοδος ἀλλ' ἀληθῆς ὀπισθοδρομῆσις. Τὸ ἥσυχον ἔργον τοῦ διδασκάλου ἐν τῷ σχολείῳ τῆς Κυριακῆς εἶνε ἀποτελεσματικώτερον διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ πᾶν ἄλλο ἔργον ἀποσκοποῦν εἰς ταύτην. Τὰ σχολεῖα ταῦτα συνετέλεσαν πολλὰ ἐν τῷ παρελθόντι· δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπιτελέσωσι πολὺ περισσότερα ἐν τῷ μέλλοντι. Νομίζω, ὅτι ἡ ἐπίδρασις καλοῦ τινος ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς διδασκόντων παιδιὰ τινὰ εἶνε ἐπίδρασις τοιαύτη ἐπὶ τῆς παρουσίας καὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ μετρήσῃ. Δύνανται νὰ εὐλογῆσιν τὸ ἄτομον· δύνανται νὰ δώσῃ ἐνίσχυσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν, διότι ἡ εὐλογία τὴν ὁποίαν τὸ παιδίον λαμβάνει ἐν τῷ σχολείῳ λαμβάνεται καὶ οἶκοι, ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ. Δύνανται νὰ καθηδύνην ὀλοκλήρον τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐν τῷ σχολείῳ τῆς Κυριακῆς ἀγωγῆς δὲν δύναται ποτε νὰ ἀπολεσθῇ ἐξ ὀλοκλήρου. Ὁ κόσμος ὀλοκλήρως καὶ ὄχι μόνον αἱ ἐκκλησίαι θὰ ἦσαν ἀνυπολογίστως πτωχότεροι ἄνευ τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς. Ἄνασκοπῶν δὲ τὸ ἔργον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Παγκοσμίου ἐνώσεως τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς παρετήρησεν, ὅτι «ὑπὸ τὴν σημασίαν αὐτῆς ἔχει παραταχθῆ σιρατιὰ ἐκ τῆς νεότητος ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀριθμοῦσα πεντήκοντα ὅλα ἑκατομμύρια μαθητῶν καὶ διδασκάλων, ἀριθμὸς ὅστις ἀξιάζει ὀλον ἐν ῥαγδαίως». Καὶ προσέθεσεν, ὅτι «ὑπάρχουσι τρεῖς πλευραὶ τοῦ ἔργου μας· πρῶτον νὰ ὑποστηρίξωμεν τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα τῆς Κυριακῆς εἰς ὅλας τὰς χριστιανικὰς χώρας. Δεύτερον νὰ συνδράμωμεν πάσας τὰς ἱεραποστολάς εἰς τὰς μὴ χριστιανικὰς χώρας ἐν τῷ διὰ τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς ἔργῳ των. Καὶ τρίτον νὰ προαγάγωμεν διὰ τῶν σχολείων τούτων τὴν χριστιανικὴν ἀδελφοποίησιν, εἰρήνην καὶ ἀγαθὴν θέλησιν μεταξὺ πάντων τῶν λαῶν».

Ἄξια σημειώσεως ὡσαύτως τυγχάνουσι καὶ τὰ λεχθέντα περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου ὑπὸ τοῦ ὀμιλήσαντος τὴν πρωίαν τῆς 9 Ἰουλίου Toyohiko Kagawa, οὗτινος ἡ μὲν ἀφιξις εἰς Ὀσλο ἐκίνησε τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον, ἡ δὲ διάλεξις ἠκούσθη ἐν ἀληθεῖ συναγερωῶ. Ὁ Kagawa ἤρchiσε τὴν διάλεξίν του ὡς ἑξῆς: «Εἰς χώρας, ὅπου ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἡ κυριαρχοῦσα θρησκεία, γνωρίζομεν ὅτι πλεῖστα ἐκ τῶν νέων τῆς ἐκκλησίας μελῶν προέρχονται ἐκ τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ὅπου ὁ χριστιανισμὸς δὲν κυριαρχεῖ, ἡ αὐτὴ τάσις παρατηρεῖται. Ἐν Ἰαπωνίᾳ σημειοῦνται 20.000 νέαι βαπτίσεις καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ πλέον τῶν 50% ἐξ αὐτῶν προέρχονται ἐκ τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς ἢ εἶναι πρόσσπα, ἅτινα ἐμαθητεύθησαν κάποτε εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα. Προσφάτως εἰς τὸ Τόκιο εἰς ἀνωτέραν τινὰ δημοσίαν σχολήν, ξένην πρὸς τὴν χριστιανικὴν ἀγωγήν, ἐγένετο ἔρευνα πρὸς διακρίβωσιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν σπουδαστῶν. Πρὸς ἐκπληξιν δὲ τοῦ διευθύνοντος τὴν σχολὴν διεπιστώθη ὅτι ἡ πλειονότης τῶν σπουδαστῶν

ἐνδιεφέρετο ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ, μολονότι αἱ οἰκογένειαι τῶν ἀνήκον εἰς τὸν βουδισμόν καὶ τὸν σιντουϊσμόν. Ὡς κυριώτερος λόγος τῆς εὐνοίας τῶν σπουδαστῶν τούτων πρὸς τὸν χριστιανισμόν δύναται νὰ καθορισθῇ ἡ ἐπίδρασις τοῦ χριστιανικοῦ κατηχ. σχολείου τῆς Κυριακῆς. . . Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου τὸ σχολεῖον τῆς Κυριακῆς διὰ τῆς θρησκευτικῆς παιδεύσεως εἶνε θαυμασία μέθοδος εὐαγγελισμοῦ, καλῶς συστηματοποιημένη ὅπως παράσχη τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰ παιδιά καὶ τὴν νεολαίαν. Μὲ τὴν 25αῖτη πειρᾶν μου ἐν τῷ ἔργῳ μεταξὺ τῶν πτωχῶν συνοικιῶν (Slums) διεπίστωσα, ὅτι οἱ χριστιανοί, οἵτινες βιστάζουσι τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὰς συνοικίας ταύτας, εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι κατ' ἄρχας ἐδιδάχθησαν εἰς τὸ κατηχ. σχολεῖον τῆς Κυριακῆς καὶ βραδύτερον ἔλαβον τὸ βάπτισμα. Ἄνευ τοῦ σχολείου τῆς Κυριακῆς διὰ τὰ παιδιά τῶν πτωχῶν συνοικιῶν εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀποκτήσωμεν καλὰ μέλη, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποβῶσι στηρίγματα τῆς ἐκκλησίας εἰς τὰ ἐργατικὰ διαμερίσματα τῶν βιομηχανικῶν πόλεων. Ὅταν ἔκαμνον ἔναρξιν τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν πτωχῶν συνοικιῶν κατὰ τὸ 1909 ὁ φίλος μου αἰδεσ. Machihama μὲ συνεβούλευσε νὰ ἐπιδιώξω εἰς τὰ slums τὴν σωτηρίαν τῶν παιδιῶν μᾶλλον παρὰ τῶν ὠρίμων ἀνδρῶν ἢ ἐφήβων. Ἄλλ' ἐσκέφθη, ὅτι ἐὰν ἀφιέρουν περισσότερον χρόνον διὰ τὰ παιδιά παρὰ διὰ τοὺς ἀνδρας, θὰ ἔπρεπε νὰ περιμένω δέκα ἢ δεκαπέντε ἔτη διὰ τὰ ἰδρῶσω ἐκκλησίαν εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν slums. Ἐπεχείρησα διὰ τοῦτο νὰ ὀργανώσω μίαν καλὴν ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς μεθύσων, ἐγκληματιῶν καὶ φαυλοβίων τῶν slums καὶ ἐπεδόθη μετ' ἀσυνήθους ἐνεργητικότητος εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐπὶ 26 καὶ πλέον ἔτη ἐξηκολούθησα τὸ ἔργον τοῦτο διεπίστωσα ὅτι τὰ παιδιά ἔγιναν φονεῖς καὶ φαῦλοι, ἀλλὰ καὶ ἐγκληματῆται καὶ φαυλόβιοι, τῶν ὁποίων τὴν ἐπιστροφὴν ἐπεζήτησα, παρέμειναν τόσον κακοὶ καὶ ἀδιόρθωτοι, ὅσον καὶ εἰς τὸ παρελθόν. Πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐπιφανήθη σοβαρῶς ὡς πρὸς τὴν ἐν τῷ εὐαγγελισμῷ μέθοδόν μου».

Ἐκ τῶν ἐλαχίστων τούτων σταχυολογηθέντων ἐκ τοῦ πλήθους τῶν διαλέξεων αἵτινες ἐξεφωνήθησαν ἐν Ὀσλο, στρεφόμεναι πᾶσαι περὶ τὸ κατηχητικὸν σχολεῖον τῆς Κυριακῆς, δύναται σαφῶς νὰ συναχθῇ, ὅποια σημασία ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ χριστ. πεπολιτισμένου κόσμου εἰς τὸν θεσμόν τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου καὶ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Εὐτυχῶς ἐν τῇ ἐπιβλητικῇ ταύτῃ καὶ ἐπισήμῳ ἐπιδείξει καὶ παρατάξει τῶν κατηχητικῶν δυνάμεων τοῦ διεθνoῦς χριστιανικοῦ κόσμου ἡ ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κατέλαβε θέσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ συνεδρίου προσέβλεψε τὴν συμπανθὴν προσοχήν. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου συνεδρίου, τοῦ πρὸ τετραετίας λαβόντος χώραν, οἱ ἐν τῇ Ἀμερικῇ εἶχον σαφῶς πληροφορηθῆ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐγκατεστημένων συμπολιτῶν των περὶ τοῖς ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀρξαμένης ἐνταῦθα κατηχητικῆς κινήσεως, ὅπως δ' ἀπροσδοκῆτως στατιστικαὶ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κατηχητικῆς κινήσεως ὑποβληθεῖσαι τότε

εις τὴν Ὑ. Μακαριότητα εἶχον περιέλθει εἰς γνῶσιν τοῦ συνεδρίου ἐκείνου καὶ εἶχον δημοσιευθῆ εἰς τὰ πρακτικά του. Πρὸ τριετίας ὅμως διερχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν ὁ ἐν Ν Ὑόρκη γενικὸς γραμματεὺς τῆς Ἐνώσεως κ. Hopkins ἐπεσκέφθη ἐν ἑκ τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς πρωτεύουσας παρακολουθήσας ἐπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τὸ μάθημα, μετὰ τοῦτου δὲ διελθὼν καὶ ἐκ τῶν γραφείων τῆς «Ζωῆς» ἐζήτησε λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι κατηχητικῆς ταύτης κινήσεως μετὰ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ λαβὼν γνῶσιν καὶ σημειώσας τὰ κατ' αὐτήν. Ἐντεῦθεν κατὰ τὸ συνέδριον τοῦτο ἢ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν κατηχ. κινήσεις ἐσημειώθη εὐκρινῶς. Ἦδη δὲ ἐν τῷ ἐπισήμῳ ἐντύπῳ προγράμματι τοῦ δωδεκάτου συνεδρίου εἶχεν δορισθῆ ἵνα κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 8 Ἰουλίου ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ συνεδρίου ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐκθέσῃ τὰ κατὰ τὴν κίνησιν τῶν κατηχ. σχολείων τῆς Κυριακῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ. Πράγματι συντόμως ἐξεθέσαμεν τὰ κατὰ τὴν κίνησιν ταύτην εἰς τὴν ἀγγλικήν, μεθερμηνευομένων τῶν λεγομένων καὶ εἰς τὴν Νορβηγικὴν, εἰπόντες ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ ἐπόμενα:

Ἐμνημονεύσαμεν τῆς πρώτης κατὰ τὸ 1870 γενομένης ἀποπειρᾶς πρὸς ἴδρυσιν σχολείων Κυριακῆς ἐν Ἑλλάδι, ἣτις δὲν ἐτελεσφόρησε κατηγορηθεῖσα ὡς νεωτερισμὸς προσκρούων πρὸς τὴν ἐκκλ. πειθαρχίαν. Ἀνεφέραμεν δέ, ὅτι ἡ νέα ἀπόπειρα ἢ ἐπιχειρηθεῖσα πρὸ δεκαετίας ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος τῶν Θεολόγων ἢ «Ζωῆς», ἔσχεν ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκδηλώσεών της τὴν προστασίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐπὶ πλέον δὲ ἐσημειώθη εἰς χρόνους, καθ' οὓς τὸ ἔδαφος ἦτο ἐπαρκῶς προπαρασκευασμένον διὰ τῆς διαδόσεως τοῦ κηρύγματος, τὸ ὁποῖον ἦδη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μας κατέλεβεν ἀξιολογοτάτην θέσιν.

Ἀκολουθῶς ἐμνημόνευσα τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον ἐπισήμως ἐπέδειξεν ἢ τε διαρκῆς Ἱ. Σύνοδος καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἰσραρχίας, ἣτις κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1931 καὶ ἐιδικὴν συνεδρίαν ἀφιέρωσε διὰ νὰ συζητήσῃ τὰ κατὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ὀργάνωσιν τῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς, τὰ ὁποῖα ἦδη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὠνόμασε *κατηχητικὰ* σχολεῖα κατὰ τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν, ἣν ἔφερον πάσαι τὰ τοιαῦτα σχολεῖα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ὀρθοδ. Ἐκκλησίᾳ. Ἐσημειώσα ὡσαύτως, ὅτι τὸ γεγονός, ὅτι παρευρέθημεν ἐν τῷ συνεδρίῳ ὡς ἀντιπρόσωποι οὐχ ἰδιωτικῆς τιμῆς ὀργανώσεως, ἀλλ' αὐτῆς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀποδεικνύει ἐμφανῶς τὸ βαθὺ καὶ θερμοῦν ἐνδιαφέρον τῶν Ἰσραρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς κινήσεως τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς Κυριακῆς. Παρέχων δ' ἀκολουθῶς στατιστικὰς πληροφορίας ἀνέφερα, ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μόνῃ Ἀδελφότητι Θεολόγων ἢ «Ζωῆς» εἶχεν ὑπὸ τὴν φροντίδα καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς 302 κατηχ. σχολεῖα μετὰ 31 000 μοθητῶν. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλὰ ἄλλα κατηχητικὰ σχολεῖα εἰς τρόπον ὥστε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑπελόγιζεν ἐσχάτως, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα μαθητευομένων

ὑπερβαίνουν τὰς 50. 000. Ὡς κύριος σκοπὸς τῶν σχολείων τούτων καθωρίσθη ἡ δημιουργία θρησκευτικῶν προσωπικοτήτων τὸ νὰ ὀδηγηθῶσι τὰ τέκνα εἰς τὸν Κύριον τὸ νὰ ἐνωθῶσι μετ' Αὐτοῦ διὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ δι' Αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκκλησίας, ὥστε νὰ καταστῶσι ζῶντα μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὡσαύτως ἐτονίσθη, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀδελφῶν τῆς «Ζωῆς» δὲν στρέφεται πλέον περὶ τὴν διάδοσιν καὶ στερέωσιν τῶν κατηχητικῶν σχολείων, διότι ὁ θεσμὸς οὗτος ἀνταποκρινόμενος πρὸς ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας μας ἐρριζοβόλησε καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην περαιτέρω ἐνίσχυνσεως. Τὸ ἐνδιαφέρον μας ἦδη στρέφεται πρὸς τὴν προσφορωτέραν καὶ τελειότεραν ὀργάνωσιν τῶν σχολείων τούτων, ἣτις ἐπιτυγχάνεται διὰ φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων τῶν διδασκάλων καὶ διὰ δημοσιεύσεως βιβλίων περιεχόντων ὑποδείγματα καὶ γενικὰ σχέδια μαθημάτων διὰ τοὺς διδασκάλους. Τὰ βιβλία ταῦτα χρησιμοποιοῦνται οὐ μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀκόμη δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τῆς ἐκεῖ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Τέλος τὴν ἀνακοίνωσίν μου ταύτην ἐκλείσα διὰ τοῦ ἐπομένου χαιρετισμοῦ: Σὰς φέρω χαιρετισμοὺς καὶ εὐχὰς ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐκκλησίας μου, οἱ ὅποιοι τὸ κατηχητικὸν σχολεῖον θεωροῦσιν ὡς ἰσχυρότατον ὄργανον (very strong tool) πρὸς δημιουργίαν νέας γενεᾶς, γενεᾶς εἰρηνικῆς, φοβουμένης τὸν Θεόν, ἐμπνεομένης ἀπὸ τὸ Ἐυαγγέλιον καὶ κυβερνωμένης ἀπὸ τὸν Χριστὸν—ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μεταχειρισθῶ τὴν γλῶσσάν μου, ἣτις εἶνε καὶ γλῶσσα τῆς Κ. Α.—«ὅς ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου».

Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη παρακολουθήθη μετ' ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος ἐκδηλωθέντος καὶ εἰς ἐνθουσιωδεστάτας ἐπιδοκιμασίας. Ἐκτὸς δὲ τῶν κατ' ἴδιαν ἀκδηλώσεων συμπαθείας, ὧν ἐγένοντο ἀντικείμενον οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἀντιπρόσωποι, ἤρχισεν ἠδὲ νὰ κεντρίζεται καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐν Ὁσλω δημοσιογραφικῶν κύκλων, τὸ ὁποῖον ἐνετάθη, ὅτε τῇ 10 Ἰουλίου ὁ κ. K. Hopkins ἐν διαλέξει αὐτῷ ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ συνεδρίου λογοδοτῶν περὶ τοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν ἔργου τῆς Ἐνώσεως ἐμνημόνευσε μετὰ ζωηρῶν ἐκφράσεων τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ἀρχαίας ταύτης Ἐκκλησίας, ἣτις ἀπέστειλεν ἀντιπροσώπους εἰς τὸ ἐν Ὁσλω συνέδριον, διὰ πρώτην φοράν ἐλθούσα εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς Ἐνώσεως, ἔκρινε δὲ εὐμενῶς τὴν ὅλην κίνησιν τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ καὶ ἰδιαίτερος τὴν κίνησιν τῆς «Ζωῆς». Κατὰ τὴν πρωίαν τῆς 11 Ἰουλίου, ἡμέρας ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἐξ Ὁσλο, εἶχεν δορισθῆ ὥρα συνεντεύξεως μετὰ συντάκτου τῆς μεγάλειτάρας καθημερινῆς ἐφημερίδος τοῦ Ὁσλο «Aftenpostens». Πλήθος δημοσιογράφων ἐπέδραμε, πρὸς τοὺς ὁποίους ὅμως ἠρνήθησαν πᾶσαν ἐπικοινωνίαν, ἐφ' ὅσον ἡ σύνταξις τῆς μνημονευθεῖσης ἐφημερίδος προηγῆθη εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τὴν συνέντευξιν. Ἡ συνέντευξις αὕτη ἀκούοντες μακρὰ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ φύλλον τῆς 13 Ἰουλίου. Ἀγνοῶν τὴν Νορβηγικὴν δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ἐὰν ἀπεδόθησαν πιστῶς τὰ ὅσα εἶπον. Σημειῶ μόνον, ὅτι τόσον ἐν

Ἔστω, ὅσον και ἐν Dassel τῆς Γερμανίας (Ἄννοβερου) ἐνεποίησαν ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν, τοῦτ' αὐτὸ κατάπληξιν, αἱ δοθεῖσαι πληροφορίαι περὶ τῆς εὐρείας ἐπεκτάσεως τοῦ θείου κηρύγματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἐνίσχυσιν, ἐνθάρρουνσιν και εὐλογίαν τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς, καθὼς και περὶ τῆς εὐδοκίμησεως τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου και τοῦ ὁλον ἐν ἀίξοντος θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐκθεσις τούτων μετὰ λεπτομερειῶν ἐκζητούμενων ἐπιμόνων ὑπὸ τῶν συνομιλητῶν ἤγαγε τούτους νὰ θέσωσι τὸ ἐρώτημα ἐν μὲν Dassel «δὲν εἶνε λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξ. ἐκκλησία νεκρά;», ἐν δὲ Ἔστω «ὑπάρχει λοιπὸν μεταρρυθμιστικὴ κίνησις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐκκλησίᾳ;». Εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα ἐδόθη ἡ ἀπάντησις, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ συνέχειαν ἀρχαίας ἐκκλησίας ζωῆς και φέρει ἐν ἑαυτῇ τὰς δυνάμεις ἐκείνας, τῶν ὁποίων ἡ φυσικὴ και ὁμαλὴ ἀνάπτυξις και ἐκδήλωσις θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐκλειαν και ἀκμὴν, τὴν ὁποίαν ἀνέκοψαν και συνεσκίασαν οἱ δυσμενεῖς ὄροι τῆς δουλείας. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐπεμβάσεως ἢ συνδρομῆς τινος ἔξωθεν. Εἶνε ἀρκετὸν νὰ ἀναπτυχθῇ ἀκολουθοῦσα τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς παράδοσιν και καλλιεργοῦσα τὰ σπέρματα τῆς θείας ζωῆς, τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἐστερηθῆ. Μεταρρυθμισις ἔξωθεν ἐπιβαλλομένη και δι' ἐπαναστάσεως (by revolution) εἶνε τι προωρισμένον εἰς παταγώδη ἀποτυχίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν. Ἄνογέννησις ἔσωθεν και δι' ἐξελίξεως (by evolution) τῶν ἐνυπαρχόντων ζωηφόρων σπερμάτων εἶνε φυσικώτατον νὰ σημειωθῇ εἰς μίαν ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τοσοῦτους ἐν τῷ παρελθόντι παρήγαγε καρπούς.

Ἐν παρόδῳ σημειῶ, ὅτι τὸ κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐξητάσθη μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος και ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ και εἰς τὸ ἐν Dassel πανορθόδοξον συνέδριον περὶ τῆς ὀρθόδοξου θρησκευτικῆς παιδείσεως, τὸ λαβὸν ὥρῳαν τὴν 29 και 30 Ἰουνίου παρισταμένων μετὰ τῶν ἀνπροσώπων τῆς ἐν Παρισίοις Ρωσικῆς κοινότητος και ἀντιπροσώπων τῆς Ἑσθονικῆς και Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας και τινῶν Γερμανῶν παστόρων, καθὼς και ἀντιπροσώπου τῆς Christian East. Εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο, καθὼς και εἰς ἕτερον ἀμέσως τούτου προηγηθὲν (International study conference for workers among boys and girls in secondary schools) προσκληθέντες ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ διαβῶμεν ἐκ Γερμανίας κατὰ χρόνον συμπύπτοντα σχεδὸν πρὸς τὸν χρόνον τῆς συγκλήσεώς των, παρέστημεν ἰδιωτικῶς. Ὀλόκληρον τὸ ἀπόγευμα τῆς 29 Ἰουνίου κατηναλώθη ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ συνόλου και τῶν λεπτομερειῶν τοῦ ἔργου τούτου, ἐξετασθέντων μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος τοῦ προγράμματος τῆς ὕλης και τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας τῶν κατηχητ. σχολείων. Πάντες οἱ παριστάμενοι ἐξεδήλωσαν εὐλοκρινῆ και θερμὸν ἐνθουσιασμόν, ὃ κατηγητῆς δὲ τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας ἐν Σόφια ἀίδεσ. κ. Χρ. Δημητρόφ ἐπιθυμῶν, ὅπως και ἐν Βουλγαρίᾳ εἰσαχθῇ παρομοία κίνησις, παρεκάλεσε νὰ τῷ δοθῇ πᾶσα ἡ σειρά τῶν διὰ τοὺς διδασκάλους τῶν κατηχητικῶν

σχολείων δημοσιευθέντων βιβλίων, καθὼς και τὰ βιβλία τῶν ἀσμάτων, ἅτινα ἄγονται ἐν τοῖς κατηχητικοῖς σχολείοις. Ἐδχαρίστως ἐδόθησαν ταῦτα εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας ἐξ Ἔστω, ὅπου ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας και δαπάναις αὐτῆς εἶχεν ἔλθει και οὗτος. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν διετύπωσε και ὃ ἐν Παρισίοις ἐν τῷ Ὀρθοδ. Θεολογικῷ Ἰνστιτούτῳ κατηγητῆς κ. V. Zenkovsky, ὃ ὁποῖος ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν συμμετασχόντων τοῦ συνεδρίου ὠμολόγησεν, ὅτι «ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐνῶ σεῖς ἔχετε προχωρήσει».

Κλείων τὴν παροῦσαν ἐκθεσίν μου, θεωρῶ χρήσιμον νὰ προσθέσω, ὅτι τὸ ξενοδοχεῖον, εἰς ὃ διαμείναμεν ἐν Ἔστω, ἀνήκει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Ἱεραποστολήν. Ἡ ὑπηρεπισμένον και ὠργανωμένον ἀριστα μετὰ οἰθούσης ἐσπιατορίου, καταλαμβάνον δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν παραρτημάτων τὸ ἡμισυ τετραγώνου ἐγγὺς τῶν ἀνακτόρων εὐρισκομένου, τιμᾷ τὸν πολιτισμὸν τῆς Νορβηγικῆς πρωτεύουσας. Ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δωματίου μου φέροντος ἀριθμὸν 510! εὗρον ἀντίτυπον τῆς Βίβλου, τὴν πρώτην δὲ πρωίαν παρέστην εἰς τὴν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τελουμένην λατρείαν, ἐν ἣ ἐψάλησαν ὕμνοι, μεθ' οὓς νεαρὸς πάστορ, μετὰ τὰ ἐκ τῆς Γραφῆς ἀναγνώσματα, ἀπηύθυνε προσλαλιὰν κηρύγματος διαρκέσασαν περὶ τὰ 10'. Εἰς τμήμα τοῦ ξενοδοχείου και ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐπὶ τῆς κεντρικωτέρας τῶν τριῶν ὁδῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑψοῦνται αἱ τρεῖς κατόψεις αὐτοῦ, ὑπάρχει τοῦτο μὲν αἰθούσα εὐρείᾳ κηρύγματος, τοῦτο δὲ βιβλιοπωλεῖον, ἐνθα πωλοῦνται ἐκδόσεις θρησκευτικαὶ και εἰκόνας ἐκ τῆς Βίβλου. Εἰς ἡμιυπόγειον τοῦ οἰκοδομήματος εἶνε ἐγκατεστημένον τι πογραφεῖον πλήρες μετὰ πιστηρίου μεγάλων διαστάσεων ἐφωδιασμένον δι' αὐτομάτου χαρτοθέτου, πάντα ταῦτα ἰδιοκτησίᾳ τῆς Ἱεραποστολῆς. Παραπλεύρως εἶνε ἐγκατεστημένον και τέλειον λιθογραφεῖον. Διὰ τῆς αὐτῆς τοῦ ξενοδοχείου ὁδηγεῖται τις εἰς ἕτερον πολυόροφον οἰκοδόμημα συνεχόμενον πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον και τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς σχολὴ σπουδῆς τῆς Γραφῆς διὰ τοὺς νέους, οἵτινες, ὡς φαίνεται, συγκεντρούμενοι ἐκεῖ καθ' ὥρας μὴ συμπιπτούσας πρὸς τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐν τῷ σχολείῳ ἢ πανεπιστημίῳ εὐρίσκουσιν ἀντὶ μικροῦ τιμήματος ὄρους μελέτης εὐνοϊκοὺς μετὰ ἀναψυκτικῶν ἢ και τροφῆς, καθ' ὥρισμένας δ' ὥρας καλοῦνται και εἰς κοινήν τῆς Βίβλου σπουδὴν. Τέλος ὀλίγον τι ἔξω τῆς πόλεως ὑπάρχει ἐγκατεστημένον τὸ σῶμα τῶν διακονιστῶν εἰς εὐρύτατον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἤδη κατὰ τὴν ἐβδομάδα τοῦ συνεδρίου ἐχρησιμοποιήθη και ὡς ξενὸν δι' ὥρισμένην ὁμάδα ἀντιπροσώπων, οἵτινες στεγαζόμενοι ἐκεῖ συνέτρωγον ἐν τῷ οἰκοδομήματι τῆς σχολῆς τῆς σπουδῆς τῶν Γραφῶν. Ἡ ἄγνοια τῆς Νορβηγικῆς γλώτσης δὲν μοι ἐπέτρεψε νὰ συγκεντρώω πληροφορίας ἐκτενεστέρας και λεπτομερεστέρας περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἐν Νορβηγίᾳ. Αἱ ἀνωτέρω ὁμῶς εἰς γενικὰς γραμμὰς ἐκτεθεῖσαι εἶνε ἀρκεταὶ νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τοῦ ἔργου τούτου και τῆς ἐκτάσεως αὐτοῦ, προσλαμβάνουσι δ' ἐξαιρετικὴν σημασίαν δι' ἡμᾶς,

ἐφ' ὅσον ὁ μὲν ὄλος πληθυσμὸς τῆς Νορβηγίας μόλις καὶ μετὰ βίας θὰ ἐφθάνε τὸ ἥμισυ τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ πληθυσμὸς τοῦ Ὀσλο ὑπολείπεται ἀρκούντως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ τμήματος τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης, ὅπερ περιλαμβάνεται ἐν τῷ δῆμῳ Ἀθηναίων.

Ἐπὶ τούτοις ὑποβάλλων διὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τὰ βαθύτατα καὶ ταπεινότατα σεβάσματά μου εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον καὶ κατασπαζόμενος εὐλαβῶς τὴν δεξιὰν Ἀσπίδος,

Διατελῶ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰουλίου 1936.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΡΕΣΣΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΝ ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΕΑ [2]

Ἄλλὰ ὁ ἄρτος εἶναι τὸ δεύτερον, διότι ἔφη ὁ Χριστὸς τὸ κλώμενον εἰς ἄφεισι ἀμαρτιῶν καὶ τὰς ἀμαρτίας δὲν ἀφίνει τὸ ψωμί, ἀλλὰ τὸ ἀληθινὸν σῶμα, ὅπου ἐσταυρώθη, ἐπειδὴ οὐδεὶς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας, εἰ μὴ ὁ Θεός. Καὶ τὸ κλώμενον σημαίνει τὸ κλασθησόμενον, διότι ἡ Γραφή ἐρρνεῖ πολλὰς φοραῖς τὰ ἐνεστῶτα ἀντὶ μελλόντων, οἷον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Ἄν λοιπὸν τὸ σταυρωθησόμενον σῶμα καὶ ἔασον τὰς ἀμαρτίας εἶναι τὸ ἀληθινὸν σῶμα, τὸ λοιπὸν ὁ ἄρτος εἶναι ἐκεῖνο καὶ ἐκεῖνο εἶναι ὁ ἄρτος. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι πρακτικὰ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, τὰ ἔστι φανερόνους τὸ ἐγένετο ἢ τὸ μετεβλήθη, καθὼς τὸ ἐξηγοῦσιν οἱ ἅγιοι πατέρες ὅτι οἱ λόγοι καὶ αἱ εὐχαὶ κάμνουσι τὸ μυστήριον. Καὶ ἂν ἴσως ὁ ἄρτος εἰκονικῶς μόνον καὶ τυπικῶς εἶναι σῶμα Χριστοῦ, οἱ λόγοι δὲν ἔκαμαν σῶμα οὔτε αἱ εὐχαί, ἀλλὰ προτήτερα ἦτον σῶμα, τί σῶμα λοιπὸν εἶναι τὸ δεύτερον; Ἄλλ' ὅτι ὁ ἄρτος εἶναι, ἂν δὲν εἶναι τὸ ἀληθινὸν καὶ πῶς εἶναι τυπικὸν τὸ δεύτερον; Ἄλλ' ὅτι ὁ ἄρτος εἶναι τὸ ἀληθινὸν σῶμα, δὲν ἔκαμνε χρεῖαν νὰ τὸ δείχτωμεν, ἀλλὰ νὰ στεκώμεθα εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἁγίας ἐβδόμης συνόδου, διότι τοπικὴ σύνοδος ἠμπορεῖ νὰ ἀνακριθῆ, ἀλλὰ οἰκουμενικὴ οὔτε ἀνεκριθῆ οὔτε ἀνακρίνεται. Οὔτε ἐπαγωγῆ δύναται νὰ ἀνακριθῆ ποτε οἰκουμενικὴ σύνοδος, διότι ἤθελεν εἶναι τὰ τῆς ἐκκλησίας πάντοτε εἰς πόλεμον καὶ οὐδέποτε ἤθελεν εἶναι εἰρήνη εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ ὅμως αἱ σύνοδοι συναθροίζονται διὰ νὰ γίνωνται αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν υποθέσεων καὶ ἂν τῶν αἰρετικῶν κριτῶν αἱ ἀποφάσεις εἶναι ἀτσάμισταις κατὰ τοὺς νόμους, πῶς θέλουσιν ἠμπορέσειν νὰ τσαμιστοῦν αἱ ἀποφάσεις τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ὅπου εἶναι τεθεμελιωμένα ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; Μ' ὅλα ταῦτα ἂς γενοῦμεν ἐξηγητὰι τῆς ἁγίας συνόδου, ἢ ὅποια λέγει ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶπε τοῦτο εἶναι τύπος τοῦ σώματός μου, ἀλλὰ τὸ σῶμά μου. Ἀλλὰ ἂν ἀπορήσῃ τινὰς καὶ νὰ εἰπῆ πῶς λοιπὸν πολλοὶ τῶν ἁγίων πατέρων τὰ προκείμενα κράζουσιν ἀντίτυπα καὶ μετὰ τὸ ἁγιασθῆναι, ἀποκρίνομαι ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ τὸ παθητὸν καὶ τὸ ἀπαθὲς κατὰ τὴν ποιότητα διαφέ-

ρει καὶ ὄχι κατὰ τὸ ὑποκείμενον, διότι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον εἶναι καὶ τὸ παθητὸν καὶ ἀπαθὲς καὶ ἡ αὐτὴ οὐσία, ὅμως ἡ ποιότης εἶναι διάφορος, ἐπειδὴ διαφέρει ἡ φθορὰ τῆς ἀφθαρσίας καὶ ἡ ἀπάθεια τοῦ πάθους καὶ ἐπειδὴ πρὸ τοῦ σταυρωθῆναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἦτο παθητὸν καὶ φθαρτὸν καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐγένεεν ἀφθαρτὸν καὶ ἀπαθὲς. Ἀληθινὰ εἰς τὴν λειτουργίαν δὲν σταυρώνεται κατ' ἀλήθειαν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ μόνον γίνεταί μνήμη τοῦ πάθους, οὔτε ἡ κλάσις εἶναι ἢ σταυρώσις, ἀλλ' ἀντίτυπον τῆς σταυρώσεως καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἀπαθὲς λέγεται ἀντίτυπον τοῦ παθητοῦ εἰς τὴν ἄχραντον λειτουργίαν καὶ ἀντίτυπον τῶν μεγάλων μυστηρίων ἡγουν λύσεως ἀμαρτίας, πάθους θεοῦ καὶ φιλίας θεοῦ μετ' ἀνθρώπων. Εἶναι καὶ ἡ κλάσις ἀντίτυπον τῆς σταυρώσεως, ὅμως εἶναι διαφορὰ ὅτι ἡ κλάσις διαφέρει κατὰ πρῶγμα ἀπὸ τὴν σταύρωσιν, ἀλλὰ ὁ ἄρτος ὡς καὶ ὁ οἶνος κατὰ μόνην τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἔνωσην μετὰ τῶν συμβεβηκότων. Τὰ ἀντίτυπα τὸ λοιπὸν εἶναι τὰ ἀληθινὰ καὶ διὰ τοῦτο ὁ θεῖος Ἀναστάσιος ἐν τῷ Ὁδηγῷ δὲν εἶναι, λέγει, τὰ προκείμενα ἐν τῇ τραπέζῃ ἀντίτυπα, ὡς τὰ ἄλλα, ἀλλὰ ἀληθὲς σῶμα καὶ αἷμα καὶ ὁ Δαμασκηνὸς λέγει νὰ εἶναι ἀντίτυπα ἡγουν ἀντὶ τύπου τῆς μελλούσης ζωῆς. Καὶ ὅτι δὲν λέγονται ἀντίτυπα, ὡσὰν νὰ μὴν εἶναι ἀληθινὰ, ἀλλὰ καθὼς ἐφανερῶσαμεν, φανερόν εἶναι, ἐπειδὴ οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἄρτον κάμνουσι σῶμα ὡς καὶ τὸν οἶνον αἷμα καὶ μὴν διδάσκουσιν οἱ καλβῖνοι τοὺς γραικῶν ἁγίους τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν.

Κατὰ τὸν Χρυσόστομον εἰς τὸν λόγον περὶ προδοσίας τοῦ Ἰούδα καὶ τὸν Εἰρηναῖον εἰς τὸ α' βιβλίον κατὰ τῶν αἱρέσεων κεφ. β' καὶ εἰς τὸν Κυριακὸν ἐν τῷ περὶ τοῦ Κυριακοῦ δείπνου καὶ τὸν Ἀμβρόσιον δ' περὶ μυστηρίων κεφ. δ' ὁ ἄρτος εἶναι σῶμα Χριστοῦ μετὰ τὴν ἱεραρχίαν. Καὶ ὅτι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἐνεργοῦσι καὶ μεταβάλλουσι καὶ δὲν εἶναι μόνον σημαντικοί, τὸ διδάσκει ὁ αὐτὸς ἅγιος κεφ. θ' περὶ τῶν κατηχομένων καὶ ὁ Αὐγουστίνος ἐν τῷ 28 λόγῳ τὸ αὐτὸ λέγει. Τὸ αὐτὸ διδάσκει καὶ ὁ Ἡσύχιος βιβλ. στ' εἰς τὸ λευτικὸν κεφ. 22 καὶ ὁ Αὐγουστίνος, ἐξηγούμενος τὴν ῥῆσιν τοῦ ψαλμοῦ «ἐν ταῖς χερσὶ σου οἱ κληροὶ μου» εἶπεν, ὅ ἐστι εἰς τὰ χεῖρά του ἐφέρετο, ὅταν ἔλεγε τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου. Τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι ὁ Χριστὸς τυπικῶς εἰς τὸν ἄρτον, ἐπειδὴ ὁ φερόμενος ὁμίλει καὶ ἀκόμη ἡ σύγκρισις φανερὰ τὸ δείχτει, διότι λέγεται ἀνθρώπος δὲν φέρεται εἰς τὰ χεῖρά του, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς ἐφέρετο εἰς τὰ χεῖρά του καὶ ὁ φερόμενος ὁμίλει. Ἦτο ὁ Αὐγουστίνος, ἀνὴρ σοφώτατος, ὅθεν αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ὀρίζουσι νὰ τοῦ πειθώμεθα. Τὸ αὐτὸ διδάσκει ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐν τῇ 24 ὁμιλίᾳ τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους. Καὶ ἂν ἐρωτήσῃς ἢ βρωῶσις ὅπου τρώγομεν, πνευματικὴ εἶναι ἢ αἰσθητικὴ, λέγομεν ὅτι τὸ πέρασμα διὰ τοῦ στόματος γίνεταί εἰς αἰσθητὸν τρόπον, ἀλλὰ ἡ τροφή εἶναι πνευματικὴ, ἐπειδὴ τρεφόμεθα μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς πίστεως καὶ τῆς σοφίας καὶ τῶν ἄλλων χαρισμάτων τοῦ πνεύματος, τὰ ὅποια χαρίσματα κατοικοῦσι κατὰ τὸν Ἡσαΐαν εἰς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ, διότι δὲν τὸ πέρνομεν διὰ νὰ θραφῶμεν αἰσθη-

τῶς καὶ σαρκικῶς, ἀλλὰ πνευματικῶς, διότι ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν, τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιούν καὶ διὰ μέσου τῆς πνευματικῆς τροφῆς δέχεται φανερὰ νὰ εἶναι ὁ ἄρτος τὸ ἀληθινὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, διότι, ἂν ἦτον ἄρτος ἀληθινά, ἐμέλλομεν μὲ ἐκείνον νὰ τρεφώμεθα σαρκικῶς καὶ φυσικῶς. Καὶ εἰς τοῦτο ὁ ἄρτος λέγεται καὶ πνευματικὸν σῶμα, διότι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀφθαρτὸν καὶ γεματὸν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ πνεύματα. Δὲν λέγεται πνευματικὸν ὅτι ἄυλον, ἀλλ' ὅτι ἐξ οὐρανοῦ εἶναι ὁ δεύτερος ἄνθρωπος. Καὶ ἂν ἦτον ἄρτος φυσικὸς, δὲν ἔκαμνε χρεῖαν, διότι ὁ ἁμαρτωλὸς δὲν ὠφελεῖται ἀπ' αὐτόν, ἀλλὰ κατακαίεται, πάλιν ὁ καλὸς καὶ καθαρὸς ἤθελε λάβῃ, καὶ πριχοῦ νὰ τὸν λάβῃ, τὴν ἄφεισιν τῶν ἁμαρτημάτων διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν καλῶν ἔργων. Τίς εἶναι λοιπὸν ἡ ὠφέλεια τοῦ μυστηρίου; Ἄκὸμη ἤθελεν εἶσθαι τὸ βάπτισμα μεγαλεῖτερον μυστήριον ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, διότι τὸ βάπτισμα λύει τὴν προπατορικὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν ἄπιστον κάμει πιστὸν καὶ τὸν βάλλει εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τὸ ψωμί οὐδεμίαν ὠφέλειαν δίδει, διότι τὴν ὠφέλειαν ἔχει ὁ χριστιανὸς καὶ πριχοῦ νὰ τὸ πάρῃ. Καὶ οἱ ἀσκηταὶ μεγαλειότεραν ὠφέλειαν ἔπερναν μὲ τὴν πνευματικὴν βρῶσιν. Καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Κύριλλος ἐν κατηχήσει καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ 11 βιβλ. τοῦ κατὰ Ἰωάννην κεφ. 13 διὰ μέσου τῆς μεταλήψεως τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ λέγει νὰ ἐνούμεθα μὲ τὸν Χριστὸν ὡς κερὶ μὲ κερὶ καὶ ὁ Χρυσόστομος εἰς τὴν 24 ὁμιλίαν καθὼς, λέγει, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐνοῦται τῷ Χριστῷ, ἔτσι καὶ ἡμεῖς μὲ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ ἄρτου, διότι δύο λογίων ἡ ἔνωσις εἶναι ἡμῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι πνευματικὴ μοναχὰ καὶ εἶναι καὶ πνευματικὴ καὶ κατὰ παρουσίαν. Καὶ ἡ βρῶσις δύο λογίων εἶναι μυστικὴ καὶ πνευματικὴ καὶ μόνον πνευματικὴ, διότι ὁ Χριστὸς ὡς κεφαλὴ τρέφει τὸ σῶμά του, ἡγοῦν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἱερὸς Διονύσιος ἐν τῷ γ' κεφαλ. περὶ ἐκκλησ. ἱεραρχίας τὴν εὐχαριστίαν κρᾶζει καὶ κοινωνίαν καὶ σύναξιν, ἐπειδὴ συνάγει ἡμᾶς τῷ θεῷ. Καὶ κατὰ τὸν Μάξιμον καὶ τὸν Παχυμέρην εἰς τὰς ἐξηγήσεις καὶ κατὰ τὸν Χρυσόστομον ὁμιλία 23 εἰς τὸ 8 κεφαλ. τοῦ Ματθαίου λέγεται εὐχαριστία ὅτι πολλῶν ἐστὶν εὐεργετημάτων ἀνάμνησις. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἱεροσολυμίτης Κύριλλος πρὸς τοὺς νεοφωτιστοὺς κατηχ. 4 τὸ νερὸν λέγει ἐμετάλλαξεν εἰς τὸ κρασί εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ δὲν εἶναι ἀξιόπιστος νὰ μεταλλάξῃ τὸ κρασί εἰς τὸ αἶμα, εἰς τύπον ἄρτου δίδεται σοὶ σῶμα καὶ ἐν τύπῳ οἴνου τὸ αἶμα. Ἀκούεις ὅτι εἶναι εἰς τὴν εὐχαριστίαν τύπος ἄρτου καὶ τύπος οἴνου; Λοιπὸν οὐδὲν θαῦμα, ἂν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπου εἶναι εἰς τὴν τράπεζαν λέγεται καὶ τύπος καὶ ἀληθινὸν κατὰ ἄλλον καὶ ἄλλον τρόπον. Καὶ ὅτι εἶναι τὸν ἀληθινὸν σῶμα φανερώνει το, ἐπειδὴ παρακάτω λέγει· οὕτω γὰρ καὶ χριστιοφόροι γινόμεθα τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἡμέτερα ἀναδιδομένον μέρη. Καὶ ὁ φυσικὸς ἄρτος καὶ ὁ φυσικὸς οἶνος δὲν ἀναδίδονται εἰς τὰ ἡμέτερα μέρη, ἀλλὰ φθειρεται καὶ γίγνεται χυμὸς. Καὶ ὁ Χρυσόστομος λόγῳ κα' κρᾶζει τὸν ἄρτον τῆς προθέσεως μονογενῆ παῖδα καὶ ὁ Νύσσης κεφ. 31 τοῦ κατηχητικοῦ λέγει

τὸ ἀθανατισθὲν σῶμα εἰς ἡμᾶς νὰ εὐρίσκειται διὰ τῆς μεταλήψεως καὶ πάλιν ὁ θεὸς Χρυσόστομος εἰς τὴν ὁμιλίαν εἰς τὸν Θωμᾶν καὶ εἰς τὴν 44 ὁμιλίαν εἰς κάθε μέρος τοῦ ἄρτου, λέγει, νὰ εὐρίσκειται ὅλος ὁ Χριστὸς, ὅπου ἐψηλαφήθη ἀπὸ τὸν Θωμᾶν καὶ εἰς τὴν 44 ὁμιλίαν εἰς τὸν Ἰωάννην λέγει νὰ μὴ εἶναι ἄρτος ψιλὸς ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως, ἀλλ' ἄρτος οὐράνιος καὶ εἰς τὸν λόγον ἐξεληθόντες οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὁ ἄρτος λέγει τῆς προθέσεως νὰ εἶναι ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ἡ παρθένος χωρὶς ἄροτρον καὶ σπέρμα ὠρίμασε. Καὶ ὁ Νύσσης εἰς τὸν βίον τοῦ Μωϋσῆ ἄσπορον καὶ ἀγεώργητον τὸν κρᾶζει καὶ εἰς τὴν λειτουργίαν κρᾶζει τὰ προκείμενα ἄχραντον σῶμα καὶ ζωοποιὸν αἶμα καὶ νὰ κομπανιάζωνται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῆς στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων. Καὶ ψωμί δὲν δουλεύει ἡ στρατιὰ τῶν ἀγγέλων, ἔξω ἂν λατρεύεις διὰ θεὸν τὸ ψωμί. Καὶ ὅτι εἶναι ἀληθινὸν σῶμα καὶ ἀληθινὸν αἶμα τὰ προκείμενα, ἐφανερῶσαντο ὁ θεὸς Ἀμβρόσιος ἐν τῷ στ' βιβλ. περὶ τῶν μυστηρίων κεφ. α' λέγων καθὼς εἶναι ἀληθινὸς τοῦ Θεοῦ υἱὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὄχι οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς χάριτος, ἀλλ' ὡς ὁ υἱὸς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς οὕτως ἀληθῆς ὑπάρχει, ὡς αὐτὸς ἔφη, τὸ λαμβανόμενον καὶ ἀληθῆς ἐστὶ πόσις. Ἀλλὰ ἴσως θέλεις εἰπεῖν, τὸ ὅποιον ἀκόμη τότε οἱ μαθηταὶ εἶπον ἀκούοντες τοῦ Χριστοῦ κἂν μή τις φάγῃ τὴν σάρκα, ἴσως θέλεις εἰπεῖν πῶς εἶναι ἀληθῆς, διότι βλέπω ὁμοιότητα, δὲν βλέπω τοῦ αἵματος τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἀποκρίνεται ὁ ἅγιος πρῶτον ἀπὸ ὅλα εἰπά σου διὰ τὸν λόγον, ὁ ὅποιος ἐνεργεῖ διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὰ γένη τῶν φύσεων. Στοχάσου τὴν ἀπόκρισιν πῶς εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἀπορίαν. Τὸ λοιπὸν δείχνει τὴν ἀλήθειαν τοῦ αἵματος, δίδεται λοιπὸν βρῶσις πνευματικὴ κατὰ ἀπουσίαν, κατὰ τὴν ὅποιαν καὶ τὰ βρέφη μεταλαμβάνουσι διὰ τοῦ βαπτίσματος τῆς θείας σαρκὸς κατὰ τὸν Αὐγουστίνον βιβλ. 3 περὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας κεφ. κ'. Καὶ ἐκεῖνοι ὅπου νοοῦσι τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ὅπου μὲ πολλὴν ἀγάπην ἐδέχεται διὰ τὴν σωτηρίαν μας καὶ παθαίνουσι καὶ ἐκεῖνοι κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκεῖνοι κατὰ τὸν Αὐγουστίνον νοητῶς ἐσθίουσιν. Ἀλλὰ εἶναι καὶ μυστικὴ ἀντάμα καὶ πνευματικὴ διὰ τοῦ μυστηρίου, καὶ διὰ τοῦτο ὁ θεὸς Χρυσόστομος ἐν τῇ 24 τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους τὸν οἶνον τῆς προθέσεως κρᾶζει τὸ αἶμα, ὅπου ἔτρεξεν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ θέλεις νὰ ἰδῆς ὅτι δὲν εἶναι φυσικὸς ἄρτος, στοχάσου ὅτι ὁ Ἱεροσολυμίτης Κύριλλος εἰς τὴν α' ἱερὰν κατηχήσιν καὶ ὁ Χρυσόστομος εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἀντιοχείας λέγουσι νὰ μὴ χωρῆ εἰς ἀφεδρῶνα καὶ βλέπε ὁμιλίαν εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἀντιοχέων καὶ ὁμιλίαν 21 τῶν Πράξεων καὶ ὁμιλίαν τοῦ μὴ προσέχεσθαι ἀναξίως τοῖς θείοις μυστηρίοις. Καὶ ὁ Ἀμβρόσιος τὰ αὐτὰ λέγει κεφ. 4 περὶ τῶν μυστηρίων καὶ ὁ Αὐγουστίνος λόγῳ 28 τοῦ κατὰ Λουκᾶν. Τὶ λέγουσιν εἰς τοῦτα οἱ μαριολοκαλόγεροι, ὅπου ἐφαρμακεύθησαν ἀπὸ λόγου σου, ὅπου φοροῦσι τὸ καλαμαῦκι διὰ νὰ γελῶσι τὸν κόσμον; Καὶ ἐσὺ πέρνεις τὰ τοῦ Λεγγήρου τοῦ ἀμαθοῦς καὶ αἰρετικοῦ εἰς τὰς ἐξηγήσεις τῶν κεφαλαίων καὶ δὲν στέκεσαι νὰ διαβάσῃς τὴν ὀλίγην φιλοσοφίαν,

οπου ἔμαθες εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τοὺς γκεζουίταις, καὶ κείμενον δὲν τὸ ἐμυρίσθης. Ἐκεῖνα διάβαζε, ὅτι τοῦτα δὲν εἶναι διὰ τὰ δόντια σου. Ὁ Χρυσόστομος εἰς τὸν τρίτον πρὸς Ἐφεσίους ὅσοι λέγει μετέχομεν τοῦ σώματος καὶ ὅσοι τοῦ αἵματος ἀπογευόμεθα τούτου, ἔννοεῖται ὅτι ἐκείνου τοῦ ἄνω καθημένου, τοῦ προσκυνουμένου παρὰ ἀγγέλων, τοῦ τῆς ἀκηράτου δυνάμεως ἔγγυς, τούτου ἀπογευόμεθα τοῦ μηδὲν ἐκείνου διαφέροντος, οὐδὲ διεστῶτος. Ἀκούεις ὅτι ὁ ἄρτος τῆς προθέσεως εἶναι σῶμα Χριστοῦ καὶ ὁ οἶνος αἷμα καὶ τοῦτο ἀπ' ἐκεῖνο δὲν ἔχει καμμίαν διαφορὰν; Καὶ ἂν ἦτο ψωμί φυσικόν, πολλὰ διάφραεν ἔπ' ἐκεῖνο. Καὶ ἂν βάλῃς εἰς τὸν νοῦν σου νὰ λέγῃ ψεύματα ὁ Χρυσόστομος, μὲ τὸν διάβολον σιμώνεις, διότι ἐκείνον τὸν κράζουσι Χρυσόστομον καὶ ἔχω τον καὶ ἐγὼ διὰ διδάσκαλόν μου καὶ ἐσὺ σιμά του δὲν εἶσαι οὐδὲ κούνουπας. Ἐκεῖνος ἐγέμισε τὸν κόσμον ἀπὸ τὰ ποιήματά του καὶ ὅλα θανατίζονται καὶ ἐσὺ εἶσαι πτωχὸς ἀπὸ ποιήματα, διότι ὁ πλούσιος μὲ τὰ σπῖτιά του καὶ μὲ τὰ ὑποστατικά του γνωρίζεται καὶ ἔχουσί σε αὐτοῦ κάποιοι μαριολοκαλόγεροι καὶ μισοπεριτεχνημένοι. Καὶ ὁ Κυπριανὸς ἐν τῷ περὶ τοῦ δαίπνου θέλει τὸ ψωμί νὰ μὴ μεταβάλλεται κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ εἶδος ἀγροικῆ τὴν μορφήν, φύσιν τὴν οὐσίαν. Ἀκούεις ὅτι κατὰ τὴν οὐσίαν μεταβάλλεται ὁ ἄρτος εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ;

(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Σύνθημα.

Ἡ πρωτοβουλία τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Ἰδρυσις τοῦ φερωνύμου «Ἐδαγοῦς Ταμείου» ἀνάγκη νὰ ἀποτελέσῃ τὸ σύνθημα ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς ὅσον ἔνεστιν ἀμεσωτέρας καὶ πλουσιωτέρας ἐνισχύσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν εὐκαταστάτων, ἀφ' ἑνὸς δὲ τῆς ὀρθοτέρας συστηματοποίησεως καὶ τοῦ καθ' ὅλον συντονισμοῦ τοῦ γενικωτέρου ἐν τῷ κράτει ἔργου τῆς φιλανθρωπίας Διανύομεν ἐποχὴν ἐκτάκτως κρῖσιμον, ἣ ἔνδεια διαρκῶς ἀυξάνεται, ἣ ἀκρίβεια τῶν πρὸς τὸ ζῆν ὀσημέραι καθίσταται δεινότερα, τούτου δ' ἐνεκα ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐγωῆσικὸν πλοῦτον νὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτῃς του, νὰ ἀνοίξῃ τὰ σπλάγγνα του εἰς τοὺς πάσχοντις ἀδελφοὺς, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἄμβλυσιν τῆς κατὰ τῶν φιλαργῶρων ὀργῆς τῶν δεομένων, νὰ ἀποβῇ μέσον κατευνασμοῦ τῶν δικάων μεμψιμοιριῶν, ὄργανον φιλανθρωπίας, παραγώγου μιᾶς ἠθικῆς ἀριστοκρατίας, ἀριστοκρατίας φιλανθρωπικῆς περὶ τὸ ἀρχιφιλιάνθρωπον βασιλικὸν σύνθημα.

Ψυχῆς Χάρμα.

Ψυχῆς χάσμα ὄντως θὰ ἠδύνατό τις νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν προπαραελθούσαν Κυριακὴν ἐμφάνισιν τῶν τροφίμων τριῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων ἐν περιβάλλοντι ὁποῖον ἡ πλατεῖα τοῦ ἐν Βουλιαγμένῃ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου. Ἐὰν ἐν τῇ καταφύτῳ περιοχῇ τοῦ Ὁρφανοτροφείου παραθερίζοντα κοράσια τοῦ Ἀσύλου

Ἀγ. Ἀνδρέου καὶ ἡ ὁμάς τῶν κορασίων τροφίμων τοῦ Οἴκου Τυφλῶν Καλλιθέας, ἐπ' ἴσης ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ συμπαραθερίζουσα, συγκεντρωθέντα ἐν τῷ Ὁρφανοτροφείῳ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ παραθερισμοῦ τῶν πρώτων πρὸς ἀποχαιρεισμόν, συνεδρίπνησαν μετὰ τῶν τροφίμων τοῦ Ὁρφανοτροφείου ἐν τραπέζῃ κοινῇ, μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ὑπὸ τοὺς ἥχους λύρας παιζομένης ὑπὸ τυφλοῦ ὀλόκληρος ἐκεῖνος ὁ ὑπὸ τὴν φιλιάνθρωπον αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας περιθαλπόμενος ἀπροστάτευτος παιδικὸς κόσμος ἔφαλεν ἄσματα καὶ ἐφαιδρύνθη ἐν κοινῇ ἀναστροφῇ, συγκινοῦσα τὴν καρδίαν μέχρι μυχιῶν. Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, μάρτυς τῆς ψυχικῆς ταύτης ἀγαλλιάσεως τῶν ἀποκλήρων, ἠλόγησε τὸν ὥραϊον ἐκείνον παιδικὸν κόσμον, ἐκπάσαντα εἰς ζωηροτάτας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν εὐχαριστίας.

Παρατηρήθη ὅτι ἐν ἐκ τῶν σπουδαίων σημείων τῶν καιρῶν εἶνε καὶ ὁ ἄγνωστος τέως πολλαπλασιασμός τῆς ἀγιολογικῆς φιλολογίας, ἥτοι τῆς ἀφιερωμένης εἰς τοὺς ἀγίους καὶ εἰς τὴν ἀγιότητα ἐν γενεῖ. Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἀκόμη δεκαετηρίδων ἀφθονος ἦτο ἡ περὶ ἡρώων καὶ ἡρωϊσμοῦ φιλολογία, τὰ δὲ παιδία ἐδιδάσκοντο διὰ τῶν βιογραφιῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοὺς τρόπους καὶ τὰς μεθόδους δι' ὧν δύναται τις νὰ ἐπιτυγχάνῃ εἰς τὴν ζωὴν, ὥστε νὰ ἀποβαίῃ περιβλεπτός εἰς τὰς διαφόρους ἐπιδόσεις τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος. Ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ τῆς ἡρωμανίας μετὰ τῶν ἡρώων τῆς ἐξαφανίσθη διὰ τὰ διδασχτοῖν οἱ ἄνθρωποι ὅτι καὶ ἡ ἡρωϊκὴ δόξα εἶνε παροδική, παραμόνιμος δὲ πάντοτε ἀπομένει μόνη ἡ ἀγιότης, ὡς τὸ μόνον πραγματικὸν καὶ οὐσιαστικὸν καὶ ἀξίας μεγίστης ἐμπλεων μεγαλεῖον.

Κατὰ τὰ ποίσηματα τῆς διευθύνσεως τῆς γενικῆς στατιστικῆς τῆς Σόφιας διὰ τὸ 1926, ἡ Βουλγαρία ἀριθμεῖ κατοίκους 5, 478,741. Τούτων 4, 569,074 εἶνε ὀρθόδοξοι, 789,296 μουσουλμᾶνοι, 46,431 Ἰσραηλίται, 40,347 καθολικοί, 25,402 ἀρμένιοι, 7,022 διαμαρτυρόμενοι καὶ οἱ θπόλοποι διαφόρων ἄλλων θρησκευτικῶν πεποιθήσεων.

Οἱ ἀνὰ σύμπασαν τὴν γῆν ἡν σφαίραν μαῦροι ἀνέρχονται εἰς 13,000,000 χαρακτηρίζονται δ' ὡς ἀπόγονοι παλαιῶν ἐξ Ἀφρικῆς δούλων. Τούτων 5,000,000 φέρονται ὡς διαμαρτυρόμενοι, 7,000,000 δὲ ὡς ἄνευ δεδηλωμένης θρησκείας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς παρελθούσης Πέμπτης ἡ Ἱ. Σύνοδος μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Μακ. Προέδρου ἐξέδωκε τὴν ἐξῆς διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου ἀνακοίνωσιν:

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ βαθυτάτης θλίψεως παρακολουθοῦσα τὰ ἐν τῷ Τύπῳ δημοσιευόμενα φοικῶδη κακουρήματα, ἅτινα λαμβάνουσι χώραν ἐν τῷ ἐμφυλίῳ σπαραγμῷ τοῦ Ἰσπανικοῦ λαοῦ, ἥτοι καταστροφῆν ναῶν, μονῶν καὶ θρησκευτικῶν μνημείων μεγάλης ἀξίας, τοὺς φόνους κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ ἄλλας ὀμότητες, ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸν ἀποτροπισμὸν αὐτῆς κατὰ τῶν ἐπιτελούντων τ' ἀνήκουστα ταῦτα ἔργα βαρβαρότητος καὶ ἐσχάτης ἀσεβείας, ὡσαύτως δὲ τὴν συμπάθειαν αὐτῆς πρὸς τὸν πάσχοντα Ἰσπανικὸν λαὸν καὶ εὐχεται ὅπως ταχέως τεθῇ τέρας εἰς τὸν πρωτοφανῆ ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ ἀλληλοσπαραγμὸν τούτων καὶ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη.

Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κανονικὴ ἀπουσίας ἄδεια 20μηνος τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Δράμας καὶ Φιλίππων δι' Ἀθήνας καὶ διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς, μηνιαία τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Χίου δι' Ἀθήνας χάριν τῆς υγείας αὐτοῦ καὶ διὰ λόγους ὑπηρεσιακοῦς, μηνιαία τῷ

Σεβ. Μητροπολίτη Δήμου δι' Ἀθήνας καὶ διὰ λόγους ὑγείας καὶ πενήτημος τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σύρου διὰ Σάμον.

—Ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας ἐπὶ λουτροθεραπείᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως Χριστοφόρος, ἐπισκέφθη δὲ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον, μεθ' οὗ τῇ παρελθούσῃ ἐβδομάδι ἐπισκέφθη τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Βουλαιαγμένης τῇ συνοδείᾳ τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, παλαιοῦ αὐτοῦ συμμαθητοῦ.

—Τὴν Α. Μ. ἐπισκέφθη προερχόμενος ἐκ Λονδίνου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θυατειρων Γερμανός.

—Ἀμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του ὑπὸ τοῦ νέου Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ ἐπισκέφθη αὐτὸν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ηὐχίσθη αὐτῷ τὴν πρωταίαν ἀπόδοσιν καὶ καρποφόρον ὑπὲρ τῆς φοιτητικῆς νεολαίας. Ὁ κ. Πρωτανὴς ἀναποδίδους τὴν ἐπίσκεψιν ηὐχαρίστησε τὸν παλαιὸν αὐτοῦ Διδάσκαλον καὶ μοναδικὸν ἐπίτιμον Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἐνδιαφέροντος του καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐνήμερον τῆς νέας ἀνεωτέρας ἐγκαταστάσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

—Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν τῷ ναύκωφ τοῦ ἐν Βουλαιαγμένη Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐτελέσθη τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν αὐτοῦ, τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἑορτῇ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, χοροστατούντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐτελέσθη ἡ θεία λειτουργία, καθ' ἣν ἡ Α. Μ. ὠμίλησε πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησιασματικὸν εὐσεβῶν πανηγυριστῶν ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς μεγάλης σημασίας τῆς ἑορτῆς. Κατὰ τὰς λειτουργίας ταύτας, ὡς καὶ τὰς καθ' ὅλον τὸ θῆρος, ἐν τῷ ναύκωφ τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἔψαλλον ἐμμελέστατα οἱ τε τρόφιμοι αὐτοῦ καὶ ὁμάς τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ὀρφανοτροφείου παραθερίζουσῶν τυφλῶν νεανίδων τοῦ ἐν Καλλιθέῃ Οἴκου Τυφλῶν, ὡς καὶ αἱ μαθήτριά του Ἀσύλου Ἀγ. Ἀνδρέου.

—Ἐν Καρδίττῃ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐτελέσθησαν τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ Στρατάρχου Γεωρ. Καραϊσκάκη γεννηθέντος, ὡς γνωστόν, ἐντὸς σπηλαίου τῆς παρακειμένης Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου. Ἡ προτομὴ ἐστήθη ἐν τῇ πλατείᾳ Καραϊσκάκη πρωτοβουλίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην παρέστησαν ὁ Νομάρχης Τρικάλων κ. Ἀντωνόπουλος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Νομαρχίας κ. Καριότογλου, ὁ Δήμαρχος κ. Χατζημήτρος μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὁ Φρούραρχος μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐνόπλιου τμήματος στρατοῦ ὅπερ ἀπέδωκε τὰς τιμὰς. Ἐν ἀρχῇ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μετὰ τῶν ἱερέων ἐτέλεσε τρισάγιον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἥρωος, εἶτα δ' ἐξεφώνησε λόγον τῶν τοιναύτως ἰδανικὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατριδος. Ὁμοίως ὠμίλησεν ὁ δικηγόρος κ. Δ. Θανόπουλος, ὁ μαθητῆς δὲ Παπαδημητρίου κατέθεσε στέφανον ἐκ μέρους τῶν νέων καταλλήλως προσφωνήσας. Τὴν μεσημβρίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης παρέθεσε γεῦμα ἐν τῇ Μητροπόλει εἰς ὃ παρεκάθησαν ὁ Νομάρχης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας, ὁ Δήμαρχος, ὁ γλύπτης κ. Γεωργαντῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου καὶ ὁ δικηγόρος κ. Θανόπουλος.

—Ἡ ἱερὰ μονὴ Πεντέλης διὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτῆς Παν. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Δασκαλάκη εἰσέφερεν ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλ. Ὀρφανοτροφείου Βουλαιαγμένης δραχ. 5000.

—Τῇ 16 Αὐγούστου, Κυριακῇ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος κ. Ἰεζεκιήλ, περιοδεύων ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω ἐχοροστατήσεν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τῆς Μεγ. Λαύρας, τελέσαντος τὴν θείαν λειτουργίαν τοῦ ἀρχιμ. κ. Κυρίλλου Καρμπαλιώτου, Καθηγητοῦ τῆς Στρατ. Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, συνοδοῦ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Κύριος ἡμῶν, Ἐπίτροποι ἅγιοι καὶ οἱ συνασκούμενοι Πατέρες ἐν τῷ Ἱερῷ τούτῳ καταγωγῆ, τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ θαυμάτων κατεδείκνυε τὴν θείαν αὐτοῦ προέλευσιν καὶ διὰ παραβολῶν δίδασκε ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς

τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον. Ἡ σημερινὴ περικοπὴ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου μᾶς διδάσκει πόσον μεγάλη ἁμαρτία εἶναι ἡ μνησικακία. Ὁ Κύριος συνεχώρησε τὸν ὀφειλέτην δούλον του καμψθεὶς εἰς τὰς ἱκεσίας του, ἀλλ' ὁ δούλος ἐφάνη ἄκαμπτος εἰς τὰς ἱκεσίας τοῦ ὀφειλέτου συνδούλου του, ἕως οὗ ὁ Κύριος μαθὼν τοῦτο παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς: «οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ἡμῖν ἐάν μὴ ἀφήτε τῷ ἀδελφῷ τὰ παραπτώματα αὐτοῦ». Ἀναμφιβόλως ὁ ἀνεξίκακος ἄνθρωπος προκαλεῖ καὶ τοῦ Θεοῦ τὸν ἔπαινον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅταν ὁ ἄνθρωπος συγχωρῇ τὸν ἀδικήσαντα αὐτόν, ἐνῶ δύναται καὶ εἶναι ἰσχυρὸς ἵνα βλάβῃ αὐτόν, ἀναφαίνεται μεγαλόψυχος, πλήρης εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἡ δὲ κοινωνία ἐν ἣ ἔῃ περιβάλλει τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον μὲ ἐξαιρετικὴν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην. Συγχωροῦντες δὲ τοὺς ἐχθροὺς μας ἱκανοποιούμεν καὶ ἡμᾶς αὐτοῦς, διότι δὲν ἔχομεν τὸν σκόλοπα ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἐχθρικός διακείμενος καταδοκεῖ εὐκαιρίαν ἵνα βλάβῃ ἡμᾶς. Εἶναι ἀνάγκη νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἐχθροὺς μας διότι τότε καὶ μόνον βασιλεύει ἡ εἰρήνη ἢ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα, ἡ εἰρήνη, ἢ τὸ πρῶτον ηὐχίσθη εἰς τοὺς μαθητάς του ὁ Κύριος ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν καὶ εὐθεθεὶς ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐν τῷ ὑπερώῳ. Ἡ εἰρήνη δὲ δέον νὰ διαχέηται εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν μοναστικῶν Λαύρας ἐνθα οἱ ἐν αὐταῖς, ἀποσωθέντες τοῦ κόσμου, ἀφωσιώθησαν εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆς μνησικακίας ἠκούσατε πρὸ μικροῦ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὁμιλίας τῆς σχετικῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ἣν τόσον ἀριστοτεχνικῶς ἀναπτύσσει ὁ ἐν μακαριστοῖς Ἱεράρχαις Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης. Ἐγὼ δὲ ἤδη φέρω τὸν λόγον πρὸς τὰς Μονὰς καὶ τοὺς Μοναστάς.

Ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ τὸν γάμον καὶ θαυμάζει τὴν παρθενίαν. Πρόδηλον δὲ πόσον διαφέρει ὅταν τιμῶμεν ἕνα πρᾶγμα ἐνῶ θαυμάζομεν ἕτερον. Ἐάν εἰς τὸν σφραῖνον στρατιᾶ ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων ὑμολογοῦσιν ἀκαταπαύστως τὸν Θεόν, ἐν τῇ γῇ τὸ νέφος τῶν παρθενικῶν ταγματῶν ἀποτελοῦσιν ἀπείρους στρατιάς, ὧν αἱ νυχθήμερο προσευχαὶ προσκομίζονται ὡς λιβανωτὸς καὶ ὡς ἀνθὴ μυρίνου εἰς τὸν θρόνον τῆς μεγαλοσύνης τοῦ Κυρίου. Εὐλόγως δὲ ἀποθαυμάζονται οἱ ἄζευκτοι μείναντες καὶ εἰσελθόντες εἰς αὐτὰ ἀφ' ἧς ἀνεφάνησαν οἱ μεγάλοι ἀναχωρηταί, οἱ τῆς ἐρήμου οἰκισταί, ὁ Παχώμιος, ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὁ Θεοδοσίος, Σάββας ὁ Ἁγιασμένος, Παῦλος ὁ Θηβαῖος καὶ ἡ ἄλλη πλειάς οἱ τὰς πρώτας Λαύρας συγκροτήσαντες. Ἐκ τούτων προέρχονται οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας ὑμνογράφοι, οἱ Δαμασκηνοί, οἱ Κοσμάδες, οἱ Στουδίται, οἱ Ἀνδρέοι, οἱ Ἰωάννη καὶ νέφος ἄλλο ἐμπνευσμένων ἀοιδῶν. Ἐκ τούτων διέπρεψαν οἱ θαρραλεοὶ ἀπολογηταὶ τοῦ δόγματός εἰς πάσας τὰς ἀναφανείσας αἰρέσεις καὶ δὴ εἰς τὸν μέγαν τῆς εἰκονομαχίας κλύδωνα. Οὗτοί εἰσιν μέχρι σήμερον οἱ ἄγρυπνοι φύλακες τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῶν ἐθνικῶν τοῦ Γένους παραδόσεις. Ἄν καὶ κατηγοροῦν ἡμᾶς οἱ ἀλλόθρησκοι χριστιανοὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας δὲν παρουσιάζει πνευματικὴν κίνησιν, στάσιμος μένουσα, ἐν τούτοις ἔχομεν νὰ ἐπιδείξωμεν, καίτοι στεροῦμεθα μεγάλων προστατῶν, τρία μοναχικὰ φρούρια, ζηλοτύπος ὑπ' ὅλων τῶν μεγάλων καὶ χριστιανικῶν λαῶν υποβλεπόμενα Ἡ κουστωδία τοῦ Ἁγίου Τάφου, περίσεμος Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης, φρουρεῖ ἀνυστάκτως τὸν Θεοδέγμονα Τάφον καὶ τὸν φρικτὸν Γολγοθᾶν, προγονικοὺς θησαυροὺς, ἐν μέσῳ ἀντιξίων περιστάσεων διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀντιπαλαίονσα μὲ δεινούς ἀνταγωνιστάς, προκαλοῦσα τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Γένους. Εἰς τὴν ἐρημον τῆς Πετραίας Ἀραβίας, εἰς τὸ θαυμάσιον Σιναιὸν ὄρος, μία δρόξ Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι σήμερον τιθασσέναι ἀγρίους λαούς, ἐπιτυχούσα τὴν εὐνοίαν μεγάλων ἀνδρῶν, πλὴν τοῦ κτίτορος αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ Μωάμεθ, καὶ τοῦ Μεγ. Ναπολέοντος, κατακτητοῦ τῆς Αἰγυπτῶς. Ἄλλ' ἰδοὺ τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος τοῦ Ἄθω, ὅπερ ὡς καλλίφωτος φάρος ἀπὸ τοῦ 7ου αἰῶνος καταφωτίζει καὶ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὸν Βορρᾶν καὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ἡ δὲ Μεγίστη Λαύρα, τὸ ἐνδοξον τοῦτο σεμνεῖον, ἐφ' οὗ ἔστησαν οἱ πόδες μεγάλου

ἀσκητοῦ, τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τῶσων ἄλλων, καθ' αἰγιάζει τὸν κόσμον, προάγουσα τὴν ἀρετὴν. Λέγει που ἡ Γραφή «οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν, αὐτοὶ γὰρ ἀνηκόαμεν καὶ οἰδαμεν».

Καὶ ἡμεῖς, ἀξιοθένητες γονυκλιῶς ἵνα προσκυνήσωμεν τὸν ἅγιον τοῦτον τόπον, καὶ ἀνηκόαμεν καὶ οἰδαμεν τὴν σεμνότητα, τὴν εὐταξίαν, τὴν φιλοξενίαν, τὴν ἀσκησιν τῶν μοναστῶν, τὴν ἐμπειρίαν τῶν Πρώτων, ἀποθαυμάσαντες πάντα ταῦτα. Αὕτη δὲ ἡ Μεγίστη Λαύρα σεμνύνεται ἔχουσα τρεῖς ἐξόχους ἐπιστήμονας, τὰς πνευματικὰς αὐτῶν ὠδὴνας φθείροντας ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Καταγωγῷ, προάγοντας τὴν ἐπιστήμην, ἀποκαλύπτοντας τὰς ἐν αὐτῇ παλαιφάτους Γραφὰς καὶ τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἀπὸ πολλοῦ χαίρειν εἰπόντες¹.

Ἄλλὰ τὸ ἀγιώνημον τοῦτο Ὅρος κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους, ὅτε διηκολόγησαν αἱ ἐν αὐτῷ διατριβαί, ἐγένετο ἀτυχῶς στόχος κακοήθων ἐπισκεπτῶν δῆθεν διανοουμένων, οἵτινες προκατελιγμένοι ἐρχόμενοι δυσφημοῦσι τὸν τόπον μεγαλοποιούντες τὰς ἀνθρωπίνους ἀτελείας, διότι ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀθροισμα ἁγίων. Ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ ὁ καλὸς ἀλλὰ καὶ ὁ πονηρὸς δούλος, αἱ φρόνιμοι ἀλλὰ καὶ αἱ μαρῶτι παρθένοι, καὶ μόνον ἢ ἐν οὐρανῷ θριαμβεύουσα Ἐκκλησία εὐρίσκειται ἐν τελείᾳ ἀγιότητι, διότι ἐκεῖ ἐγένετο εἰς τὴν ἄλωνα ὁ χωρισμὸς τοῦ αἵτου ἀπὸ τῶ ἀχυρον. Κλείσατε, ἀδελφοί, τὰ ὠτά σας εἰς τὰς νεωτεριστικὰς φωνὰς περὶ ἐκλαϊκείωσης τοῦ ἁγίου Ὁρους διὰ λεωφόρων ὅπως εὐλόως μετακινῶνται τὰ αὐτοκίνητα, διὰ πολυτελῶν ξενοδοχείων ἵνα εὐρίσκωνται ἄνεσιν καὶ πολλαπλασιάζωνται οἱ ὕβρισται σας, καὶ δι' ἄλλων ἀφρόνων εἰς τὴν αἰωνόβιον τοῦ ὄρους παράδοσιν. Διατηρήσατε δυσβάτους καὶ δυσπροσίτους καὶ ἀνάντιους τοὺς δρόμους καὶ ἀτραπούς τοῦ ὄρους, ὡς ἐπὶ αἰῶνα ἐγγώρισαν αὐτοὺς οἱ πόδες τῶσων ἁγίων Ἀγιορειτῶν. Κρατήσατε ἀνυστάτως τὰς παραδόσεις, τὰ ἔθιμα, τὰ τυπικά, ὡς οἱ πρῶτοι ἅγιοι κτίτορες παρέδωσαν. Διότι δυνατόν ἐν μόνον ἐάν ἀποσυρθῇ λιθάριον, τὸ οἰκοδόμημα δλόκληρον νὰ καταρρεύσῃ. Ἐπιμεληθῆτε τῆς μορφώσεως τῶν νεαρῶν καλογήρων διὰ τῆς περισμένου Ἀθωνιάδος, ἀναδιοργανοῦντες αὐτὴν μὴ φειδόμενοι δαπάνης, ἵνα λιπαρῶς καλλιερῶνται τὰ θεολογικὰ γράμματα, ἐν οἷς ἀπαραιτήτως ἡ διδασκαλία τῆς παλαιογραφίας, ἵνα οἱ νεαροὶ τρόφιμοι κατανοήσωσι τὴν ἀξίαν τῶν ἀποκειμένων παλαιφάτων ἐγγράφων καὶ ἀγαπήσωσι καὶ μελετήσωσιν αὐτὰ πρὸς ἀποκάλυψιν τῶν κερρυμένων ἰδρύνοντες καὶ τυπογραφεῖον. Ἄλλὰ μὴ δεχθῆτε καὶ ἀποκρούσατε τὴν ἀναγνώρισιν αὐτῆς. Ἡ Ἀθωνιάς πρέπει νὰ προετοιμᾷ τὴν λογίαν καλογήρους, οἵτινες διὰ παντὸς τοῦ βίου νὰ θητεύωσιν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ τῷ ἁγίῳ. Ἐχουσιν ἀνάγκην ἐπαρκῶς μορφώσεως, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχουσι διπλωμάτων, παρεχόντων αὐτοῖς προσόντα διορισμῶν καὶ ἄλλων θέσεων εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ζητούντες τὰ προσόντα εἶναι ἀπατεῶνες, θέλουσι δαπάναις τῶν μονῶν ἐπὶ ἕξ ἔτη νὰ σπουδάσωσι καὶ νὰ διαρρυσώσωσιν εἰτα εἰς τὸν κόσμον διὰ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου. Ἄλλὰ τοιοῦτος δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὁ προορισμὸς τῆς Ἀθωνιάδος, ἣν ὁ περικλητὸς Εὐγένιος σοφὸν ἐνδιδάκτημα κατέστησε ποτέ. Ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσιν ἄλλα ἱερατικὰ Σχολαῖ ἢ Ἀθωνιάς δέον νὰ εἶναι καταφύγιον μόνον ἀγιορειτῶν μοναχῶν μὲ μόρφωσιν, ἀλλ' ἄνευ οὐδενὸς προσόντος.

Ἀπερχόμενοι μετ' ὀλίγον τοῦ προσκυνητοῦ τούτου τόπου, Πατέρες ἅγιοι, καθηκόντως ἐκφράζομεν μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν θερμὰς εὐχαριστίας δι' ἣν ἐτύχομεν ἀδελφικῆν καὶ ἀδολον δεξίωσιν. Εὐχεσθε, πατέρες ἅγιοι, εἰς τὰς θεοπειθεῖς προσευχὰς σας, ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ ποιμνίου μας, ἵνα διέλθωμεν τὸν δόλιχον τῆς προσκαίρου ζωῆς ἐν ὑγιεῖ κατ' ἄμφω, εἰρηνεύοντες καὶ ἀφιέντες τὰ ὀφειλήματα πάντων, κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ σημερινῇ εὐαγγελικῇ περικοπῇ, καὶ ἀξιοθῶμεν οὕτω καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας. Ἀμήν».

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ἰατρός Γέρον Σπυρίδων μοναχός, ὡς ἑξῆς:

1. Εἰσὶν οἱ ἱατροὶ Σπυρίδων καὶ Παῦλος καὶ ὁ φιλόλογος Εὐλόγιος.

«Σεβασμιώτατε!

Ἐνθαυσ καὶ μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως καὶ ιδιαίτερας τιμῆς ἢ προεβυγενῆς καὶ παλαιατῆ τῶν ἐν Ἀθῶ βασιλικῶν ἰ. μονῶν, ἢ καθ' ἡμᾶς Μεγίστη Λαύρα, τὸ χιλιετὲς τοῦτο ἴδρυμα τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν αὐτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ καὶ τοῦ πολιούχου πατρὸς ἡμῶν ἁγ. Ἀθανασίου, ὑποδέχεται κατὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην ἡμέραν τὴν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν τῷ πανσέπτῳ καθολικῷ αὐτῆς. Τὸ γεγονός, Σεβασμιώτατε, ὅτι τὸ ἡμέτερον γένος κέκτηται ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ τούτῳ ὄρει τὴν περιμάχητον καὶ τιμαλφεστάτην βυζαντινὴν ταύτην κιβωτόν, ἣτις θησαυρίζει πᾶν ὅ,τι ἐδημιούργησεν ἡ ἑλληνικὴ διάνοια κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ μετέπειτα χρόνους καὶ εἰς ἣν συνυφαίνετο ὁ ἑλληνομοδὸς μετὰ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐξορατίζετο τὸ ἱερὸν ἔμβλημα τοῦ ἑλληνος Πίστις—Πατρις—Ἐλευθερία κατὰ τῶς χρόνους τῆς δουλείας, ὅπερ μετελαμπαδύετο εἰς τοὺς ὑπὸ τὸ πέλαμα τοῦ κατακτητοῦ σφαδάζοντας ἀδελφοὺς μας, εἴλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Καὶ διὰ τοῦτο ὁμαδὸν μᾶς ἐπισκέπτονται ξένοι κατ' ἔτος ὅπως σπουδάσωσι καὶ ἀποθαυμάσωσι τοὺς προγονικοὺς ἡμῶν θησαυροὺς. Ὅταν ὅμως ἐπισκεφθῶσι τὸν ἱερὸν ἡμῶν τόπον ἡμέτεροι, καὶ δὴ ἐπίλετα μέλη τῆς ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας, τότε ὁ ἑλλην ἄγιοριτης ἐνθουσιᾶ καὶ αισθάνεται ἐγκάρδιον χαρὰν, οἷαν αισθάνεται ὁ στρατιώτης ἐν τῷ πεδίῳ τῶν μαχῶν ὅταν ἴδῃ τὸν ἀξιοματικὸν του εἰς τὸ πλευρὸν αὐτοῦ. Οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ στρατιῶται τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας ὅταν εἶδομεν τὸν ἀξιοματοῦχον Ἱεραρχὴν μας εἰς τὴν μονὴν μας. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑποδέχεται ἡ μονὴ μας τὸν πεπνευμένον ταγὸν καὶ θεόλεκτον Μητροπολίτην τῆς Θεσσαλώτου ἐπαρχίας Θεσσαλιώτιδος, ἀληθῆ πανήγυριν ἄγει ἐπὶ τῇ τιμητικῇ ταύτῃ ἐπίσκεψει Σας, ἣτις κρατεῖ ἐν συγκινήσει τὴν Λαυριωτικὴν ἀδελφότητα. Ἀπὸ τὰ 1910 καὶ ἐντεῦθεν τὸ λιαν εὐφημον ὄνομα τῆς Ὑμετ. Σεβασμιότητος ἥτοι γνωστὸν ἐν τῇ Λαύρᾳ μας καὶ ὀδυνᾶτο ἡ ψυχὴ μας πότε νὰ ἐλθῇ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀγάπην μας καὶ νὰ ἐξωτερικεύσωμεν τὴν πρὸς τὴν Ὑμετ. Σεβασμιότητα ἐκτίμησιν μας. Εἶναι γνωστοὶ οἱ ἐνθουσιῶδεις ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγῶνες τῆς Σεβασμιότητος Σου εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ὡς καὶ ἡ ἐμπνευσμένη ποιμαντορικὴ δράσις Σας ἐν τῇ θεοσώτῳ ἐπαρχίᾳ Σας, ὡς καὶ ἡ στοργὴ καὶ ἀφοσίωσις πρὸς ταύτην, ἣν προτιμᾶτε πάσης ἄλλης μεγαλονύμου Μητροπόλεως, ἣν κατὰ καιροὺς προσέφερε τῇ Ὑμετ. Σεβασμιότητι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος, ἣτις κατακλιῶ καὶ καταθέλει τὰ ὠτά μας. Διότι ἀληθῶς εἶναι ἀφθαστος ἰδεολογία τὸ νὰ προτιμᾶτε τὸ πνευματικὸν συμφέρον τοῦ ποιμνίου Σας τοῦ ἀτομικοῦ Σας, ἀποποιηθέντες, ὡς ἔχομεν μαθόντες, τὰς Καλάμας, τὴν Ἀρόρισαν, τὸν Βόλον, καὶ ὑπέροχος ἀλτρονισμὸς τὸ νὰ μένητε ἐκεῖ ὅπου ἀνέκαθεν ἐκάλεσεν ἡ Θεῖα Πρόνοια τὴν Σεβασμιότητά Σας εἶναι τοῦτο ζῶσα διδασκαλία διὰ τοὺς ἡμετέρους ἀποφοίτους τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς Μοναχούς. Εὐχαριστοῦμεν προσηύτη τὴν Σεβασμιότητα Σας διὰ τὰς λαμπρὰς ὑποθήκας, ὅς εἰς τὸν ἐμπνευσμένον λόγον σας ἠκούσαμεν σήμερον. Ὅθεν εὐγνωμονικῶς προσφωνοῦμεν, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, τὸ καλῶς ἤλθατε καὶ εὐχόμεθα ὅπως ὁ Ὑψιστος ἐπιμηκύνῃ τὰ πολύτιμα ἔτη τῆς ζωῆς Σας καὶ ἐπιρροωνῇ τὰς δυνάμεις Σας ἐπ' ἀγαθῷ τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους. Ἀμήν».

Εἰς τὸν Γέροντα Σπυρίδωνα ἀπήντησεν ὁ ἐκ τῆς συνοδείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βασιλ. Παπαδάκης, πτυχιούχος τῆς θεολογίας, ἐξάρας τὴν αὐταπάρνησιν καὶ ἰδεολογίαν τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἣς ἐμπρακτον παράδειγμα εἶναι ὁ ὀσιώτατος ἱατρός Σπυρίδων καὶ ἅπασα ἡ μοναχικὴ ἀδελφότης τῆς περιδύουσης Μαγίστης Λαύρας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Μετὰ πολλῆς ἐπιβλητικότητος ἐτελέσθη ἡ κηδεῖα τοῦ πρό τινας ἀποβιώσαντος ἐν Σεβρία Μητροπολίτου Ἀντωνίου, τελευταίου τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Σεβρίας Βαρνάβα συμπαραστατουμένου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπ. Ἀναστασίου, τοῦ Ἀρχιεπ. Ἐρμολόγου, τῶν ἐπισκόπων Μη-

τροφάνους, Βικεντίου, Σάββα και Σίμωνος και πλήθους ῥώσων και σέρβων ἱερέων. Ἡ Α. Μ. εἶπε τὸν ἐπικήδειον ἐπὶ τῷ νεκρῷ, τὸν δ' ἐπιτάφιον εἶπεν ὁ Σεβ. Ἀναστάσιος. Τὸ λείψανον τοῦ ἀποβιώσαντος ἐκομίσθη εἰτα εἰς τὸν ῥωσικὸν ναὸν και κατόπιν εἰς τὸ νέον κοιμητήριον. Κατὰ τὸν ἐνταφιασμόν παρήσαν ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως Πέτρου και ἀντιπροσωπεῖι νοτιοσλαβικῶν και ῥωσικῶν ὀργανώσεων, στεφάνους δὲ κατέθεσαν ὁ βασιλεὺς ἢ βασιλομήτωρ, ὁ ἀντιβασιλεὺς και πολλαὶ κοινωνικαὶ ὀργανώσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Συμπληρωθέντος τοῦ ἐν Βελιγραδίᾳ μεγάλου μεγάρου τοῦ Πατριαρχείου ἢ πατριαρχικῆς ἔδρας, ὡς και πᾶσαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑπηρεσίαι, μετατέθησαν ἐκ Κάρλοβιτς εἰς τὴν σερβικὴν πρωτεύουσαν. Ἐν τῷ πατριαρχικῷ μεγάρῳ εἰς ἴδια διαμερίσματα θὰ ἐδρεύωσιν ἡ Ἱ. Σύνοδος, τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλησι. δικαστήριον, τὸ Πατριαρχικὸν Συμβούλιον, θὰ ἦνε δ' ἔγκατεστημένα τὸ Ἀρχεῖον, τὸ Μουσεῖον και ἡ Βιβλιοθήκη.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς πρὸ διετίας γνηομένης εἰς Βουλγαρίαν ἐπισκέψεως ὁμάδος σέρβων κληρικῶν, βούλγαροι κληρικοὶ ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σόφριας ἐπεσκέφθησαν εἰς Νοτιοσλαβίαν, ἐνθα ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' ἔγκαρδιότητος ὑπὸ τε τῶν ἐκκλησιαστικῶν και τῶν πολιτικῶν κύκλων. Οἱ βούλγαροι κληρικοὶ ἐπεσκέφθησαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ κέντρα τῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι διαφόρους μονὰς και ναοὺς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας γράφει ἐν τῇ ἑαυτοῦ «Diocesan Gazette» περὶ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ λέγει μετὰ ξὺ ἄλλων και τὰ ἐξῆς: «Ἡ πρόσφατος ἱστορία και ἡ σημερινὴ θέσις τῶν πραγμάτων τῆς Ἰσπανίας εἶνε τόσον συγκεχυμένη, ὥστε δὲν εἶνε δυνατὴ ἀσφαλῆς περὶ αὐτῆς κρίσις. Δὲν ὑπάρχουν σαφῆ δεδομένα ὑπὲρ τῆς ἐτέρας τῶν διαμαρτυρουμένων και κατὰ τῆς ἐτέρας—τῆς κυβερνήσεως κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, ἢ τῆς δημοκρατίας κατὰ τοῦ φασισμού ἢ τῆς θρησκείας κατὰ τῆς ἀθηρησκείας—. Ἀμφότεραι αἱ μεριδῆς φαίνονται ἐξ Ἰσου ἐνοχοὶ ἀγρίων σκληροτητων. Ἐν τούτοις, ὡς μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλομεν νὰ αισθανώμεθα βαθεῖαν συμπάθειαν πρὸς τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ Ἐκκλησίαν, ἥτις ὑφίσταται τρομερῶν δοκιμασιῶν. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν βαρύνουν σοβαραὶ ἀτέλειαι και δυνατὸν νὰ ἐσφαλῆ κατὰ τοῦ ἰσπανικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὸν κατ' αὐτῆς λίθον βαλεῖτω πρώτη ἐκείνη ἢ Ἐκκλησία ἥτις θεωρεῖ ἑαυτὴν ἄνευ ἀτελειῶν. Αἱ συμπάθειαι ὁμοῦ ἡμῶν και αἱ προσευχαὶ ἄς εἶνε ὑπὲρ τῶν ἐπισκόπων ἐκείνων, τῶν κληρικῶν και τῶν θρησκευτικῶν κοινότητων και τῶν μοναχουσῶν, οἵτινες δοκιμάζονται διὰ μόνον τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεώς των και διὰ τὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν των ἀφοσίωσιν. Ἡ Ἰσπανία περιέχει τινὰς τῶν ἐκπρεπεστέρων ἐν τῷ κόσμῳ ναῶν. Θὰ ἦτο ἔγκλημα κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ και τῆς θρησκείας ἐὰν ὑφίσταντο οὗτοι καταστροφὴν ἐκ τῆς μανίας τῶν στρατῶν και τῶν ὄχλων».

— Ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος γράφει τὰ ἐξῆς και περὶ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν: «Τὸ ὅλον μέλλον τῆς Κοινωνίας, τῆς συστάσεως και τῆς λειτουργίας αὐτῆς, θὰ συζητηθῇ κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου και τῆς Συνελεύσεως τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον. Τὸ ζήτημα τοῦτο τόσον ζωτικῶς τυγχάνει συνυφασμένον πρὸς τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, ὥστε παρακαλῶ ἐν πᾶσι τοῖς ναοῖς νὰ ἀναπεμφθῶσι δεήσεις εἰδικαὶ κατὰ τὰς Κυριακάς τῆς 13 και τῆς 20 Σεπτεμβρίου, ἵνα τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπιπνεύσῃ κατὰ τὰς κρίσιμους ταύτας συνεδριάσεις».

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΟΙ

Ζωηρὰν ἐνεποίησεν ἐκπληξιν εἰς τοὺς κύκλους τῆς ἀμερικανικῆς ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἢ ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου κατὰ τὴν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης και τῆς ἐλευθερίας προσευχὴν τοῦ διεθνοῦς παιδικοῦ κόσμου, τῶν ὀργανωθείσαν τῇ 23 παρελθόντος Ἰουλίου μετὰ τῶν σημαίων δώδεκα ἔθνῶν παρουσία και τῆς σημαίας τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας ἐνώπιον τῆς ἁγ. Τραπε-

ζης. Τὰ προσελθόντα εἰς τὸν ναὸν παιδία ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνήρχοντο εἰς δισχίλια, συνωθεύοντο δὲ και ὑπὸ τῶν διδασκάλων των. Ὁ χορὸς ἀποτελεῖτο ἐξ ἑκατοντάδων παιδιῶν. Ὁ τελεταρχῶν οἶδον. Rodermyer ἀνέπτυξε πρὸς τὰ παιδία ὅτι ὁ Θεὸς, ὅστις εἶνε ἐξ ἴσου Θεὸς πάντων τῶν ἔθνῶν, θέλει ὅπως οἱ λαοὶ πάντων τῶν ἔθνῶν ἦνε πρὸς ἀλλήλους φίλοι και ἀδελφοί, κατ' ἀκολουθίαν και τὸ φυλετικὸν μίσος και ἡ ὑποδουλώσις ἄλλων λαῶν και ὁ πόλεμος και πᾶν ὅ,τι συνθλίβει και καταπιέζει τοὺς ἄλλους εἶνε πάντα κακὰ, προέτρεψε δ' ἀκολούθως τὸν παιδικὸν κόσμον νὰ ἐνώσῃ μετ' αὐτοῦ τὴν προσευχὴν των ὅπως ὁ Θεὸς ὀδηγῇ και εὐλογῇ πάντα τὰ ἔθνη και τοὺς λαοὺς και ἀποκαλύπτει εἰς αὐτοὺς ὡς ὁ Δημιουργὸς των, Λυτρωτὴς και Ἀγιαστὴς. Ἐξικριβώθη ὅτι, καίτοι ἡ διὰ τὸν ναὸν χρησιμοποίησις τῆς σοβιετικῆς σημαίας ἐπετραπῆ ὑπὸ τοῦ ἐν Νέα Ὑόρκῃ γενικοῦ προξένου τῶν Σοβιέτ, ἐν τούτοις οὔτε ὁ Ἐπίσκοπος Manning οὔτε ὁ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ ἐγνώριζον περὶ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῆς κατὰ τὴν προσευχὴν, ἐδήλωσαν δὲ ὅτι, ἐὰν εἶχον γνῶσιν τοῦ πράγματος, δὲν θὰ τὴν ἐπέτρεπον.

NEA BIBAIA

Die Heilige Schrift für das Leben erklärt. Herders Bibelkommentar. Band VI; Die Psalmen übers. u. erklärt von Dr E. Kalt (XIV+524 σελ.). 1925. — Ἡ ἐναντι τῆς Ἀγ. Γραφῆς στάσις τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, μάλιστα μετὰ τὰς ἐγκυκλίους Providentissimus Deus τοῦ Λέοντος ΙΓ' και Spiritus Paraclitici τοῦ Βενεδίκτου ΙΕ', τυγχάνει ἐντελῶς διάφορος ἐκείνης, ἣν ἐγνωρίσαμεν ἐν τοῖς ἐγχειριδίοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας και Συμβολικῆς, ἐπὶ τῇ βάσει παλαιότερων παπικῶν ἀποφάνσεων και ἐγκυκλίων (Γρηγορ. Θ', Κλήμ. ΙΑ'). Τὴν ἐπελθοῦσαν δὲ μεταβολὴν ἀρκεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ ἐπαρκῶς τοῦτο μὲν ἡ ἐκπόνησις ῥωμαιοκαθολικῶν μεταφράσεων τῆς Ἀγ. Γραφῆς ἐν πλείεσταις ὁμοῦ νεωτέραις γλώσσαις, τοῦτο δ' ἡ ἐκδοσις οὐκ ὀλίγων σειρῶν ὁπομνημάτων εἰς ὅλην τὴν Ἀγ. Γραφήν ὑπὸ ἐγκρίτων Ῥωμαιοκαθολικῶν ἐξηγητῶν. Τῆς νέας ταύτης στροφῆς τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας και τῆς παρὰ τοῖς Γερμανοκαθολικοῖς παρατηρουμένης σήμερον ζωηροτάτης θρησκευτικῆς κινήσεως ἐνδεικτικὸν τυγχάνει και τὸ μετὰ χεῖρας πρόσφατον ὑπόμνημα εἰς τοὺς *Ψαλμοὺς* τοῦ γνωστοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐρμηνείας τῆς Π Δ. Ε. Kalt, δι' οὗ ἐγκαινίζεται ἡ νέα σειρά πρακτικῶν ὑπομνημάτων εἰς τὴν Β βίβλον, ἣς τὴν ἐκδοσιν ἀνέλαβεν ὁ μέγας καθολικὸς ἐκδοτικὸς οἶκος Herder ἐν Freiburg i. Br. τῆς Γερμανίας, ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Kalt διὰ τὴν Π. Δ. και τοῦ κ. W. Lauck διὰ τὴν Καινήν. Τὸ διακριτικὸν γνῶμα τῆς νέας ταύτης σειράς ἀπὸ τῶν προηγουμένων εἶναι, ὅτι ἡ ἐνταῦθα παρεχομένη ἐξήγησις δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ διαφέροντος τῶν μελετητῶν τῆς Βίβλου, ἀλλ' ἀπευθυνομένη πρὸς τὸ ἱερατεῖον και τοὺς εὐσεβεῖς λαϊκοὺς και ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς διὰ τὸν καθ' ἡμέραν βίον φέρει καθαρῶς πρακτικὸν χαρακτήρα. Τοῦτο χαρακτηρίζει και τὴν παρούσαν περισπούδαστον πρακτικὴν ἐξήγησιν τοῦ Ψαλτηρίου. Στιρίζεται μὲν ἐπὶ τοῦ γράμματός τοῦ θεσπεσίου τούτου βιβλίου και προϋποθέτει τὴν ἐπιστημονικὴν ἐρμηνείαν και στήριζεται ἐπ' αὐτῆς, χωρὶς αὐτὴ ν' ἀποτελῇ και τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ἐκαστος ψαλμὸς ἔχει ἐφοδισθῆ ὑπὸ τοῦ Kalt διὰ καταλλήλου ἐπιγραφῆς ἐκφραστικῆς τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ μετ' ἀναδείξεως ἐνίοτε μᾶλλον τῆς χριστιανικῆς ἢ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ ἐννοίας, συμφώνως πρὸς τὸν πρακτικὸν τὸν ὑπομνηματικὸν χαρακτήρα. Οὕτω π. χ. ὁ 45 ψαλμὸς ἐπιγράφεται «Ὁ Θεὸς σκέπει τὴν Ἐκκλησίαν του», ὁ 96 ἐπιγράφεται «ἡ ἐπάνοδος τοῦ Κυρίου» κ. τ. ε. Εἶναι δ' ἄξιον ἀναδείξεως ἐνταῦθα ὅτι, παρὰ τὴν σκόπιμον ἀποφυγὴν παντοῦ κριτικοῦ και ἐπιστημονικοῦ φρόντου, ὀπισθεν τῶν λιτῶν γραμμῶν τῆς ἐξήγησεως αὐτοῦ κρύπτεται πλήρης ἐνημερότης πρὸς τε τὰ ποιμικώτατα ἐρμηνευτικὰ προβλήματα τοῦ ἡκιστα ἐσχόλου βιβλίου τούτου και καταβάλλεται ἐπιτυχῆς προσπάθεια ὄχι μόνον πρὸς συγχρονισμόν τοῦ περιεχομένου

αὐτοῦ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τοῦ χριστεπώνυμου πληρώματος, ἀλλὰ καὶ πρὸς πλήρη προσανατολισμὸν τοῦ ἀναγνώστου πρὸς τὸ ἱστορικὸν πλαίσιον τῶν ψαλμῶν. Οὕτω καθίσταται τὸ ὑπόμνημα τοῦτο πολυτιμότετος ὁδηγὸς εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ ὑπερόχου περιεχομένου τοῦ Ψαλτῆρος καὶ θὰ προσφέρῃ καλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν θερησκευτικὴν ἀναζωογόνησιν οὐ μόνον τῆς παπικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς προτεσταντικῆς Γερμανίας, ὅπερ ἀναγνωρίζεται ἐν μέρει καὶ ὑπὸ τῆς προτεσταντικῆς κριτικῆς. Εὐχόμεθα τὴν ταχθεῖαν συμπλήρωσιν τῆς τόσον εὐδαίμωνως ἐγκαιρισθείσης νέας ἐρηνηνευτικῆς σειράς. Ἄλλὰ ποῖος Herder θὰ εὐρεθῇ καὶ πᾶρ ἡμῖν, ὅσας θὰ ἀναλάβῃ τὴν διευκόλυνσιν τοιοῦτων ἐκδόσεων;

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας.

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Καλλιφρανίου τακτικοῦ ἐφημερίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην ὅπως μέχρι τῆς 20 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. προσέλθωσιν εἰς τὰ ἐνταῦθα Γραφεῖα ἡμῶν καὶ ὑποβάλωσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ καθόσον τὴν ἐπομένην θέλει γίνεαι ἡ ἀνακήρυξις τῶν ὑποψηφίων. Μορφωτικὰ προσόντα τοῦλάχιστον ἀπολυτήριον Σχολαρχείου. Ἐν Αἰγίῳ τῇ 1 Σ)βρίου 1936. † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεοδόχτος.

Ἱ. Ἐπισκοπὴ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ἀπαιτούμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων 1) τῶν χωρίων Μύρθου, Σελλί, Γουλεδιανῶν καὶ Ὁρους καὶ 2) τῶν χωρίων Καλονύκτι καὶ Ζουριδί τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης ἱερῶν ἐνοριακῶν ναῶν ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα ἔγγραφα προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν δι' ἐκλογῆς τῶν ἀνωτέρω χηρευουσῶν θέσεων. Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1936. † Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἀθανάσιος.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ἀπαιτούμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῶν ἐν τοῖς χωρίοις Πλατανέ, Ερηό—χωριὸ καὶ Γιαννοῦδι, τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης, ἱερῶν ἐνοριακῶν ναῶν ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα ἔγγραφα προκειμένου νὰ γίνῃ ἀνακήρυξις ὑποψηφίων πρὸς πληρῶσιν δι' ἐκλογῆς τῆς ἀνωτέρω χηρευούσης θέσεως. Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 9)9)1936. † Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἀθανάσιος.

Ἱ. Μητρόπολις Πατρῶν.

Προσκαλοῦμεν τοὺς ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ νόμιμα προσόντα ἐπιθυμοῦντας ὅπως ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι διὰ τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἐν Συχαινοῖς ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ άρθρου 83 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 ὀριζόμενων πιστοποιητικῶν τῶν προσόντων αὐτῶν. Ἐν Πάτραις τῇ 31η Αὐγούστου 1936. † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος.

Ἱ. Μητρόπολις Μηθύμνης

Προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Βατούσῃ ἱεροῦ ναοῦ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ὅπως μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1936. † Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος.

—Προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Ἀνεμότῃ ἱ. ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ὅπως μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Καλλονῇ τῇ 2 Σ)βρίου 1936. † Ὁ Μηθύμνης Διονύσιος.

Ἱ. Μητρόπολις Μυτιλήνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν δευτέραν τακτικὴν ἐφημερικὴν θέσιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Βασιλίου τῆς Κοινοτήτος Μόριας, ὅπως ὑποβάλωσιν εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομομομένων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 12 Σεπτεμβρίου 1936. Ἐν Μυτιλήνῃ 31)3)36. † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Ἱ. Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐπειδὴ οὐδεὶς φέρων τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 82 ἐδ 1 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 ἀπαιτούμενα προσόντα μορφώσεως ὑπέβαλεν ἡμῖν αἴτησιν ὑποψηφιότητος διὰ τὴν χηρεύουσαν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἐνταῦθα ἱεροῦ ναοῦ Παντοκράτορος, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 81 ἐδ. 2 τοῦ αὐτοῦ νόμου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 82 ἐδ. 2 ὀριζόμενα προσόντα δευτέρας κατηγορίας, ὅπως μέχρι τέλους Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικὰ αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπίσης καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ἐφημερίου τῆς νεοσυσταθείσης ἐνορίας τοῦ ἐν Καλλιθεοκάμπῃ ἱεροῦ ναοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσι σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Πάτραις τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1936. † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος.

Ἱ. Μητρόπολις Παροναξίας.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνορ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρευούσας θέσεις τακτικοῦ ἐφημερίου τῶν ἐνοριῶν 1) τοῦ ἐν Ἀχαψί Νάξου ἱ. ναοῦ τῆς Κοιμ. τῆς Θεοτόκου, 2) τοῦ ἐν Σαργίῳ Νάξου ἱ. ναοῦ τῶν Ταξιάρχων, 3) τοῦ ἐν Δαμιλῷ Νάξου ἱ. ναοῦ ἁγ. Εἰρήνης, 4) τοῦ ἐν Πάρω ἱ. ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ναούσης, καὶ 5) τοῦ Τιμίου Προδρόμου Δραγουλᾶ, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς καθ' ἡμᾶς ἱ. μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἄνω ἐνορίας. Ἐν Νάξῳ τῇ 25η Αὐγούστου 1936. † Ὁ Παροναξίας Χερουβεῖμ.

Ἱ. Μητρόπολις Ὑδρας καὶ Σπετσῶν

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον ΟΔΕΠ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν διακηρύττει ὅτι ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ὁ ἐφεινὸς ἀσυγκόμιστος ἐλαιόκαρπος τῶν ἐλαιοδένδρων τοῦ κτήματος Κόνθι Μπέλεσι τῆς ἱ. μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Καλαυρίας βάσει τῶν ὄρων τῆς ὑπ' ἀριθ. 806 ἐ. ἔ. διακηρύξεως τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου ΟΔΕΠ τῆς ἱ. μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Πόρῳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τῆν 11ην Ὀκτωβρίου 1936 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, καὶ λοιπῶν ὄρων δύνανται νὰ λάβωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἴκῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ὁ Πρόεδρος. † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος.

ΕΞΕΛΟΘΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΣ

ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤ. ΑΘΗΝΩΝ

1 9 3 6

ΔΡΧ. 75

Ἀπευθυντέον : Ἀθήνας, Πανεπιστήμιον
Γραφεῖον Δημοσιευμάτων

Τόποις «Φοῖνικας» ὁδὸς Διονυσίου 4, Ἀθήναι Τηλ. 28-783